

DIVATVILÁG

Szépirodalmi és divatlap

a magyar hölgyek számára.

<p>Megjelenik havonként kétszer: 8-kán és 23-kán. Minden számhoz melléklet.</p>	<p>Szerkesztőség: József-külváros, ösz-utca, 4-dik sz. Kiadó-hivatal: Egyetem-utca 4-dik szám alatt.</p>	<p>Előfizetési ár: egész évre 8 ft., félévre 4 ft., negyedévre 2 ft. A Regélővel együtt: egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.</p>
--	--	---

NŐK KÖRE.

Általános divattudósítás.

Jelenleg a nagy toilette kezd előtérbe lépni, a közönséges házi vagy utczai rövid ruhán semmi változás nem történt, mely említésre méltó volna.

A diszruhákban leginkább a hosszú uszályos ruha tartja uralmát, s ez természetszerű dolog, mert a rövid ruha hatásteljes soha sem volt. Diszitményül majdnem kizárólag a széles finom csipke használtatik, mellette a gyöngy szerepel, mint nélkülözhetlen kiegészítése az igazi szépnek és tökéletesnek.

Szövetre nézve a „drap de Lyon“ és az atlasz lesznek a legkeresettebb cikkek, és kivált az utóbbi méltán megérdemli, hogy a diszöltözetekre való szövetek sorában első helyen álljon. A színes atlaszok még soha sem voltak oly szépek, mint jelenleg, mert úgy is tudva levén, hogy a színek már ugy szólnán, legnagyobb tökélyüket érték el, atlaszban leginkább tüntetik ki szépségüket, miután annak fényessége nagyban emeli a szín szépségét és kifejezését.

A jövő számban egynéhány ilyen tökéletes diszruha leírását fogom adni, most a közelgő ünnepek alkalmából legyen szabad egy körülményre figyelmeztetnem, mely talán képes leendő némi érdeket ébresztetni.

Tudjuk, hogy ez alkalommal mindenki szeretteit meg szokta lepni valamivel, s sokszor zavarban van az iránt, mit vegyen. Ezen czélra ajánlatosnak találom *Alter*

és *Kiss* divatcsarnokát, hol e napokban tetemes árleszállítások történtek és nagyobb-részt oly cikkekben, melyek karácsonyi ajándéokra igen alkalmasok.

Legnagyobb árleszállítást értek a most divatozó téli bournousok, melyek mind 5, 10 egész 15 frttal olcsóbbak, mint rendes áruk és pedig:

Fekete Krimmer-paletók 24, 28 s 30 fton.

Mindenféle színű vastag bolyhós szövetből készült rövidebb s hosszabb palatók 20, 22, 24, 26, 28 egész 30 frtig.

Ezek között vannak diszesebbek, melyek azelőtt 50 és 60 frt. között voltak, most 40 és 50 között állanak.

Továbbá egy egész parthie ruhaszövegekből, mindenféle mustrában és minőségben. Mindezek csupán a karácsonyi ünnepek alkalmából jóval alább szállítottak, hogy alkalmuk legyen t. hölgyeinknek czélszerű, értékes s mégis olcsó cikkekhez jutni.

Még egy cikkben bővelkedik ezen kereskedés, mit más kereskedésben nem találhatni, a mi karácsonyi ajándéknak igen alkalmas. Ezek a női nyakkendők. Ilyen nyakkendőkben és chále-okban *Alter* és *Kiss* divatcsarnoka oly nagy választást tart, mely sehol másutt fel nem lelhető.

Vannak keskenyek, szélesek, simák, csikosak vagy pedig virágokkal beszövétek, mely utóbbiak valóban remekei az emberi leleményességnek. Áruk pedig igen jutányos; kezdődik 50—60 krnál és fölmege fokunkint 3—4 frtig. A színek ezen cikkben gyönyö-

rük, a beszövítt virág vagy más mustrázat minden képzelődést fölülmuló.

Hasonló árleszállításban, mint a fentebb említebb szövetek és paletók, részesültek még a téli kendők és chále-ok.

Ezen czikk szinte igen fontos tárgy a női toilletben nemcsak télen, de nyáron is. A fürdői idényben nincs kellemes fölöltőnk, ha hűvösebb nap vagy este köszön be, mint egy jó whatmool kendő vagy longchále s mindezeket most sokkal jutányosabban lehet venni, mint a saison elején; azért kinek ily nemükre szüksége van, bátran utasíthatom *Alter* és *Kiss* divatesarnokába, s meg vagyok győződve, miszerint ezen csarnokot elégedetlenül nem fogja elhagyni.

Jövő tudósításom a soirée- és báli-ruhák-
nak tüzetes leírását fogja hozni. IRIS.

A szabásminták leírása.

Paletot hat-éves leány számára.

- I. Előrsz.
- II. Hátrész.
- III. Ujj; külső és belső rész.

Az egyes részek tetszés szerinti gyapjuszövetből duplán szabotnak ki, a váll- és oldalrészek összevarratnak és a külső szélek atlaszszal, vagy más valami hozzá illővel foglaltatnak be. Az összeállítás könnyű, a díszítést tetszés szerint lehet választani. A paletót hátul kerek, elől csucos és az oldalán fogas. Egy igen szépet láttunk, hamvas flanellből, fekete atlasz tekeresekkel és közben lapos lenesegommbal díszítve.

A szunnyadó élet.

Sallér Miklóstól.

III.

Ha egy tekintetet vetünk a legkitünőbb élettani jelenségekre, melyeket az állatok téli álma felmutat, úgy meggyőződünk róla, hogy az élettevékenység ezen állapotban, igen alacsony fokra szállt, de korántsem szünt meg egészen.

A lélekzés a téli álom idejében igen csekély, sőt majdnem egészen megszűnik. Alvó süldisznót, böregeret vagy marmotát már szénsavval, légenyvel vagy könenyvel megtelt üvegharang alá tettek a nélkül hogy legkisebb bajok lett volna, holott éber állapotban rögtön meghalnak, ha ilyen harang alá teszik. A lég ritkítását is kiállja az alvó süldisznó s épen úgy maradhat jó ideig a víz alatt a nélkül, hogy megfuladna.

A lélekzés e szerint igen csekély a tökéletes téli álomban, úgy hogy majdnem egészen megszűntnek mondható, de a legkisebb mozgatásnál, ugy mint a kéz melegsége által, melylyel az állatot megfogják, azonnal észrevehető lesz; s mindenbizonyval állítható, hogy ezen tevékenység a téli álom egész tartama alatt ámbár csekély mérvben, de mégis létezik. Mert, ámbár Hall azt mondja, hogy alvó böregerék némely esetekben több óra lefolyta alatt nem vettek be semmi élenyt s nem adtak ki semmi szénsavat, de más esetekben azt találta, hogy némi éleny felhasználott, ámbár igen csekély mennyiségben, 60 óra alatt annyit mint a mennyit éber állapotban félóra alatt.

A fölöttégondos kísérleteknél úgy találták, hogy alvó marmoták némi élenyt felvettek a levegőből, mintegy $\frac{1}{30}$ annak, a mit éber állapotban elhasználnak, s mi több, hogy ezen állatok, a mi igen nagy figyelmet érdemel — nemcsak élenyt, de légenyt is meg lehetős mennyiségben vettek be.

Miután az állati melegség, az emlősök-nél és a madaraknál leginkább a levegőből bevett s a vérbe átment éleny által képződik, e szerint a melegség elvesztése a csekély lélekzésnek okvetlen következménye, s ez annyit tesz, hogy a télen alvók álmuk tartama alatt hidegvérű állatokká válnak. Számos vizsgálatok eredményei bizonyítják s azon egy pontban összehangzanak, hogy ha a téli álom mély és erős, a vér mérséke majdnem egészen egyenlő a környező lég mérsékével, s hogy egészen a fagypontra, sőt még azon alól is szállhat, a nélkül, hogy az által megszűnnék élni. A fölötté nagy hideg azonban nincsen előnyére a téli álomnak, és szándékosan tett kísérletek igen nagy hidegben azt mutatták, hogy az állatok téli álmukból felébrednek, de kivétel nélkül azon következéssel, hogy rövid idő múlva meghalnak. Az állatok óvakodnak is ettől természeti állapotukban, mert többnyire földalatti odúkba, barlangokba vonulnak, melyekbe még mindenféle növényanyagokat felhalmoznak, avagy nagy számmal egyesülnek, úgy mint a böregerék, mi által a fölötté nagy hideg befolyása mérsékelteketik.

Nevezetes az, hogy míg a lélekzés majdnem egészen megszűnik, a vér keringése ellenben folyvást tart, csekély erővel és sebességgel ugyan, de mégis annyira, hogy a

mozgalom még a szívtől legtávolabbra eső hajszál-edényekben is észrevehető. Ez egészen hasonló az äther és chloroform befolyásához, mi által a lélekzés szinte megszüntetik, míg a vérkeringés megmarad s épen úgy mint ezen esetben, a téli alvók vére is egészen az erekbe vonul s nem igen alszik meg.

A mi az *emésztést* illeti, az egészen megszűnik a teljes téli álomban, úgy mint azon működések is, melyek azzal összekötvék, vagy annak következményei. De ha az állatok egy vagy más ok által felébresztetnek, akkor az étkezés szükségét is érzik és az emésztés azonnal beáll, úgy mint a lélekzés. Némi anyagváltozás is történik valóban ezen állapotban. Ezt bizonyítja a súly megváltozása, s a mi legnevezetesebb, ezen változás nem csak veszteségből, de gyarapodásból is áll, a mint számos marmota megmérése a téli álom idejében — bizonyítja.

Sace tanár Neufchatelben azt találta, hogy az állatok apránként fogynak, de súlyok időről időre nagyobb lett, és pedig épen akkor, midőn a téli álom legmélyebb volt. Regnault és Reiset kísérletei megismertették annakokat. Azt találták tudniillik, hogy az alvó marmoták néha észrevehetőleg több élelyt vettek be a levegőből, mint a mennyi szénsavat kileheltek, s minthogy más uton semmi anyag sem távoztatott el testüktől, szükségképen súlyok nagyobboldott. De ha az egész téli álom tartamát tekintetbe vesszük, akkor anyagvesztés következik, s különösen eltűnik az előbb nagy mennyiségű zsír. Hihetőleg nem csak a tüdő de a bőr által is eszközöltetik ezen veszteség. Ezen csekély anyagváltoztatás által magyaráztatik meg, hogyan történik az, hogy ezen állatok ilyen, a tetszholthoz hasonló állapotban megmaradhatnak, étel és majdnem lélekzés nélkül is.

Már eddig is láttuk, hogy ezen állapot az emlősöknél hónapokig is tarthat, más osztályu állatoknál még sokkal hosszabb ideig is. Nem oly nagy ritkaság az, hogy a hernyóbábból, miután a hernyó ősszel ment át ezen változáson, nem a jövő, de csak az utána következő nyáron bujt ki a pillangó, sőt Reaumur ily hernyóbábokat több éven át tartott jégpinczében, melyek se pillangókká nem fejlődtek, se meg nem haltak. A puhányok közt is vannak olyanok,

melyek igen hosszú ideig mint tetszhalottak létezhetnek.

Ez mindenek előtt többféle csigánál észleltetett. Gough száraz meleg által kényserített néhány közönséges kerti csigát (*Helix Hortensis* és *zonária*) hogy házaikba visszavonuljanak, melyeket aztán vékony hárttyákkal bezártak. Így tartott egyet egész három évig, mely aztán, midőn vízbe tették, ismét feléledett. Nem réz közölt Gaskoin is hasonló észlelést, mely némi tekintetben még nevezetesebb. A nevezett természetbuvár vett az Afrikában élő *Helix lactea*-ból néhány példányt két kereskedőtől, hol ezen csigák négy év óta száraz helyen por, és egyéb szemét közt heverték. S midőn Gaskoin a csigákat, tisztítás végett a vízbe tette, daczára annak, az állatok egyike feléledett. S nemcsak, hogy életben maradt, miután ugorka- és káposzta-levéllal táplálta, de egy idő múlva harmincz fia is lett.

A gácsi posztó-gyár a párisi világkiállításán.

(H.) A munka és a haladás nemzetközi versenye Párisban be van fejezve, és a földkerék népei az emberi tevékenység legkülönbözőbb téerein történt újabbkori buvárlatokkal gazdagítva tértenek haza.

A kiállítás a művelt népekre nagyszerű hatást idézett elő, a becsület hathatós ösztöne egyesíté őket eme versenynél, s hála az Istennek, honi iparunk is aratott némi diadalt és tudatta a világgal létezését. Igaz, hogy különösen nyers terményeink részesültek különös megfigyelésben és méltányolásban, de Magyarország az ipar egynemely ágaiiban a kiváló ipari államokkal is versenyzett, nevezetesen a liszt és vas-iparunk legilletékesebb helyen bámulást s dicséretet vívtak ki, ezt mindnyájan eleve is tudhattuk, iparunk eme szétterjedt ágaira büszkék lehetünk, mostani feladatunk még egy iparágra honunkban utalni, mely szintén kitünő módon képviseltetett Párisban, méltó dicséretben és elismerésben részesült, s mely daczára annak, hogy nagy hazánkban egyedül áll, de azért mégis minden tekintetben megüti a mérleget, még nálunk sem eléggé ösmeretes és méltányolt s ez a *gácsi posztógyár*.

A gácsi posztógyár, a mint mondók, az egyedi intézet Magyarországon és ha tekintjük, hogy nálunk a posztógyártás majdnem leküzdhetlen akadályokkal találkozik, a melyek közt első helyen a drága munkabér felsorolható, de másrészt Gács mégis nagy fokra vitte már és a világkiállításán figyelmet gerjesztett, sok tekintetben versenyzett másokkal, sőt felülmulta azon országokat, a melyek a posztógyártásban ugyszólván monopoliumot bírnak, s vele a világvásáron ural-

kodnak; — akkor nem lehet, hogy el ne ismerjük a gácsi posztógyár értelmes igazgatósága eredménydus tevékenységét.

A gácsi gyár kiállítása különböző posztónevekből és shawlokból állott, s a nagy közönség világosan és hangosan mondotta, hogy egyaránt a nyersanyag jóságát, valamint az előállítási mód tökéletesítését elismeri, a minnek világos s magáért szóló jelül fölhozhatjuk, hogy Napoleon herceg is a kiállított shawlok egyikét megvette, s ennek soliditását, párosítva eleganciával, nyilvánosan elismerte.

Az említett honi intézet egy századon túl áll fenn, de mostani virágzását, jelenlegi igazgatójának, *Mommer Antal* urnak köszönheti, a ki azelőtt évekig a legkitünőbb hasonrangu gyárakban működött, s dus tapasztalatait az utolsó évtizedben a gácsi gyárra nézve olyannyira gyümölcsözővé tette, hogy gyártmányai már is belföldön minden versenyt legyőzni képesek, s bizony nem sokára a külföld is a gácsi gyárból vevőként fog szerepelni.

A gyár előállít minden csak képzelhető gyapjucikket, s már jelenleg nem is felelhet meg mennyiségi tekintetben a hozzá támasztott igényeknek, a miért is az intézet tetemes nagyobbitása vált szükségessé. Gondolom, fölösleges okadatolni, mennyire kívánatos, hogy ezen honi vállalat minél nagyobb virágzásnak induljon.

A párisi jury gyárunkat tisztelő elismerésben részesíté, előbbeni kiállításoknál érmeikkel is kiüntettetett.

Ezen gyárnak raktárai vannak: Pesten, Debreczenben, Miskolczon, Losonczon, Kassán, Lőcsén, Beszterczén.

Konyhaszat.

Orosz leves.

Hat vagy hét felvágott és kimosott káposzta vagy kel fejecskét 4 font mahaszegygyel és egy tyukkal 3 óra hosszat 5 pint vízben főzünk. Azután vágj fel még 4 kelfejecskét igen finomra, tedd fel egy kasszerolba zsirral s két kanál liszttel, melyet rá hintesz és párold meg jól. Vedd ki aztán a tyukot és hust a levesből, a hust szeleteld fel apróra, a tyukot vágd össze, vedd ki a levesből a káposztát, és tedd a hust, tyukot és káposztát a kasszerolba párolni.

Ezalatt szeletelj fel 2 font nyers sonkát kis darabokra, tedd a huslébe, úgy mint a párolt vagdaltat is, sózd és fűszerezd meg és forrald fel. Tálalás előtt a levest néhány kanál tejfellel s tojás sárgájával habard fel.

Marhahus angolosan.

Végy szép nagy vesepecsenyét, sózd meg jól és spékeld meg szalonnával. Ezután babérlevelet, majoránát, apróra vagdalt citromhéjat, fenyőmagot törj össze, kend meg vele a hust, tedd cserépedénybe s éjen át hagyd állni. Másnap tégy kasz-

szterolba jó fehér bort, egy rész eczetet, egy rész vizet, hagymát s fokhagymát, zellert, sárgarépát, s tedd bele a hust s egy darab sódart, így beborítva párold meg, de el ne mulaszd gyakrabban megrázni, hogy oda ne égjen. Ha a hus elegendőleg meglágyult, kiveszed, levét főzni hagyod, vetvén bele egy kis lisztet, s ha igen sűrű lett, felereszted huslével s leszűrve a hussal együtt beadod.

Olasz rizs (risotto).

Végy egy font jó marhahust, egy tyukot vagy ludaprólékot, a hust vágd össze kis darabokra, sózd meg és tedd fel zöldséggel és egész borssal 3 meszely hideg vízben, takard le és tapasztd rá a fedőt tésztával. Ugy hagyod 3 óra hosszat lassan főni. Most tégy egy kasszerolba egy darab zsirt — Olaszországban friss olajat használnak — s ha elolvad, dobj bele néhány összezuzott fokhagymagerezdet, s ha pirulni kezd, vedd ki. Fél font finom rizst moss meg forró vízben, hagyd jól lecsepegni, s tedd a forró zsirba, kevered gyakran s hadd egy ideig a zsirban sülni.

Ha már gondolod, hogy elég, szüred rá a fenetbi módon főzött hus levét s hagyd forrni, de a rizsnek nem szabad szétfőnie, inkább keményes maradjon.

Míg a rizs megfőtt, reszelj egy negyed font parmai sajtot s keverd a rizs közé, melynek nagyon zsirosnak kell lennie; s ha a lé egészen elfőtt, tálald ki lapos tálra gula alakban.

Csak egy napsugár.

Rusz Károlytól.

Az évnek utolsó napja homályos és szürke volt. A szegényes, de felette tisztán tartott kis padlásszobában ül egy ifju leány szorgalmasan dolgozva. Piros orcái, tiszta, sugárzó tekintete derült kedélyre és egészségre mutatnak, s most mégis szomorún, gondolkodva néz a távolba. Hiszen a látvány, mely szemei előtt van, oly hü képmása életének — melynek semmi reménye, semmi kilátása nincs a jövőre, egy öreg anyáról és két még sokkal fiatalabb testvéréről való gondoskodás nehéz súlyával gyöngéd vállain.

A közeli templom harangjai megszólalnak, mély, ünnepélyes hangon üdvözölve a Szilveszter-éjnek szent estéjét, a gyermekies, jámbor leány félreteszi a munkát s ő is átengedi meleg, fogékony szívét amaz érzeteknek és gondolatoknak, melyeket az ó-évnék búcsuzása bizonyára minden gondolkozó ember lelkében ébreszt. Szomorú érzéssel tekint vissza a búcsuzó évre, mert benne egy kedves, bizalmas barátot veszít el. Igen, a szegény, a szerencsétlen nehezeb-

ben vál el az időtől, az emberektől — mert a ki hozzá közeledik, vele érintkezik, azt társának, résztvevő barátjának kell tekintenie, míg a gazdag, a boldog, futólag tova elsiet az emberek mellett — úgy mint ő mellette az idő.

Fiatal barátnőnk is az új-évnek néz elébe, de bizonytalanul és szorongatott szívvél. Oh az ifju szív oly élénken dobog a kebelben, vágygyal, óhajításokkal teli — de mit hozhat neki a jövő — semmi egyebet, mint munkát, gondot, nélkülözéseket — és csalódásokat. Fájdalmas kifejezés terjed el szép ártatlan vonásain, míg két nehéz köny-csepp gördül orcáin végig.

De nézd! a sötét fellegek egyszerre szétoszlanak az esti égen, csodaszép rózsaszín felhőcskék kecses csoportjai lebegnek a lát-határon; a búcsuzó nap egy sugara hat a szobába, csodálatos gloriával körülfolyva a kedves gyermek fejét. Aztán apránként ismét sötétebb lesz, a tűnő napfény még arany csókokat hint a hajadon szöke fűrtjeire, és míg a nap az ó-évvvel leszállt, a kedélyes, bizalmas alkonyat órája jön s vele az édes béke és nyugalom a kis szobába és a kis leány szívébe.

Derűlten mosolyog a sötétkék ég Szilveszter éjjelén a nyugvó földre, sok kedves, nyájas csillag néz sugárzó szemmel az emberi élet homályába. A képzelet szárnyain emelkedünk fel az égnek pompája és gyönyörűsége felé. Az új-év üdvözlő minket reményeivel, óhajításaival és várakozásaival. Sötétkék felhőn — a bizalom az — lebegünk két alak közt, melyek egyike szomorún búcsut vesz tőlünk, a másik örömteljesen üdvözlő minket. Mi is fájdalmas érzéssel válunk el az ó-évtől, s bizonytalanul nézünk az új-nak elébe. De miért aggódjunk, miért borzadunk már előre a jövő dolgok miatt? Lám! mily nyájasan mosolyog felénk a szüziés új vendég; ő nem hozand nekünk roszt, csak jót! s hogy ezt bebizonyítsa, azonnal felemeli leplét, s készséggel akar nekünk egy pillantást engedni a jövő homályába.

Most hát vigyázz! mert ki ne lenne kíváncsi a jövőnek bárcsak egy parányi darabkáját is megláthatni?

De fájdalom! Az ábránd istennője fellegszárnyu lova nagyon hamar kifárad a földi test súlya alatt; lefelé süllyedünk — süllyedünk ismét a hideg, kopár valóságához, —

édes illúzióink közül le a keserű igazsághoz az emberi élet szegény semmiségébe.

De lássuk! Itt emelkedik ismét egy lépcső, szilárd, biztos út, melyen bizvást haladhatunk, melyen ama magasztos tetőkre érhetünk, honnan kilátásunk van a földi lét leg-nemesebbjére, legmagasabbjára — és ezen lépcső a tudomány.

Ne ijedjenek meg kedves olvasónőim, koránsem értem a száraz tudományt, mely csak az elmét feszíti meg, a nélkül, hogy a kedélyt kielégítené. Nem, az élő, a szívet és észet egyenlően érintő természettudományokat értem, melyeknek fokozatán: vegyészet, természettan, fűvészet stb., önöket óhajtánám felvezetni ama magas, tiszta örömökhez, miket a gondolkodó, melegen érző ember az Isten szép világa csodáinak észlelésében lelhet.

De térjünk vissza fiatal barátnőnkhez. Olvasónőink tán csodálkozni fognak, ha elbeszélem, hogy ama fiatal leányt egyetlen napsugár — *csupán csak egy napsugár* — a boldogsághoz vezette, mire igenis méltó volt.

Ama nagy háznak tulajdonosa, melynek padlásszobájában a szegény özvegy három leányával lakott, gazdag ember volt. Azonban sem ő, sem neje nem tartoztak a köszívű gazdagok közé, kik hidegen elmennek a szenvedő mellett. Ők ismertek voltak csendes jótékonyosságuk és nyájas emberszeretetük miatt a szegények előtt. De az ég meg is áldotta őket gyermekeikben. Egy leányuk és egy fiuk volt, szép és jó mindakettő, szülők öröme és büszkesége. De a sors néha nagyon kegyetlen a jó emberek iránt is.

Azon évnek nyarán, melynek első napján a szegények oda fenn oly aggódva néztek a jövőbe, elragadá a halál a gazdagoktól ott lenn boldogságuk nagy részét — forrón szeretett leányukat.

Az ifju leány, ki épen egykoru volt szép barátnőnkkel, forró lázban halt meg épen a legnagyobb nyári hőségben, s így hamar kellett őt eltemetni; minden készen volt, egyszerre lángot vetett a drága fekete takarók egyike, s az ügyes varrónőt lehitták a padlásszobából, hogy a bajon segítsen s a kiégett takarót helyre hozza. A szomorú szülők ez alkalommal közelebből ismerték meg a kedves leányt és — megszerették. Miután az elhunyt kedvencz tetemeit a földnek átadták s az első égető fájdalom kissé csillapodott, a szülők felkeresték a szegény

varrónőt, kinek gazdag, szerető kedélye az elveszett kincset pótolá s egyszersmind fiuknak is hű nővére lett.

Magától értetődik, hogy az ifju leány anyja és húgai sem szenvedtek többé hiányt; s egy idő múlva a fiatalok szerepet eseréltek, s testvérek helyett boldog házaspár lett belőlük.

De hol van hát a napsugár? kérdik olvasónőink. Csak egy kis türelem, tisztelt nagysám! Azonnal meg fogom magyarázni, hogy és mikép történt az. Ama szekrényen, hol a takaró összehajtvá feküdt, állt egy nagy csiszolt üvegkorsó teli vízzel, s a rajta keresztül ható napsugár épen ama fekete kelmére esett, mely az által meggyuladott. A nap sugarai magában évekig is rásüthettek volna a takaróra, a nélkül, hogy meggyuladjon, de így a vízkorsó gyújtóüveget képezett. Minden öblösre csiszolt üvegnek tudnillik azon tulajdonsága van, hogy minden lapjára eső napsugarakat középpontjába egyesítsen. Az ilyen egyesített vagy sokszorozott fénysugár tehát képes, ha bizonyos távolságból gyúlékony tárgyakra irányul, azokat gyorsan felgyújtani. Ezt mindenféle tárgyakon észlelhetjük, óra- és szemüvegeken, gyújtótükrön stb., s leginkább és leg-egyszerűbben vízzel teli üvegkorsókon. Ez utóbbiaknál aztán a víz segíti elő a napsugaraknak, a gyújtótükrőhöz hasonlóan, gyúlponttá egyesülését, míg az üres üveg sohasem képes ily erős fénysugárt előidézni.

A múlt nyáron egyszer dolgozószobámban a teli vizes korsó mellett egy doboz állt gyúfával, s míg én szorgalmasan írtam, nem vettem észre, hogy az üveg gyúlpontja épen a veszélyes szomszédra esett. Ha most véletlenül elmentem és a szobát szokásom szerint bezártam volna, úgy bizonyára mindenem és tán az egész ház is megégett volna. De az erős phosphorszag még annak idejében figyelmeztetett, s így elkaptam a dobozt, épen midőn tartalma lángot vetett.

Ebből azt tanulhatják kedves olvasónőim először, mily veszélyessé lehetnek a másként oly ártatlan üvegkorsók és palaczkok, különösen ha senki sincs a szobában, másodszor pedig, mily hasznosak a természettani ismeretek.

Sajátságosan vagyunk mi a természettudományokkal. Mindennap, sőt minden órában látunk körülöttünk számos, csodálatos jelenségeket, melyek méltán figyelmünket

magukra vonhatnák, sőt tudvágyunkat és részvétünket egyszersmind igénybe vehetnék, s mégis egész közönynyel megyünk el mellettök. Vegyük ezen tárgyak közül akár-melyiket, kérdezzük magunktól például, hogyan támadnak a bájos jégvirágok ablakainkon? Avagy vegyünk valami gyakorlatit, hasznosat: hogyan történik az, hogy a hús, az ázalék a főzés által puha lesz, mi megyen velök véghez, s milyen előnyt hozhat nekünk ennek alapos ismerete?

Lám! egyszerre nyilvánul előttünk, körülöttünk ezerféle ilyen érdekes és nevezetes dolog, s ezer meg ezer fontos kérdés támad mindenfelől. Nem tudunk rajta eléggé csodálkozni, hogy mindezen tárgyak mellett oly közönyösen és gondtalanul elmentünk, s akaratum ellen is eszünkbe jut, hogy ez még sem volt mindig így.

Ezen szomorú közömbösség az élet legfontosabb tárgyai irányában nagyobb részt a mostani nevelésben fekszik. Minden gyermeknek vele született sajátja a kíváncsiság és ellentállhatlan tudvágy; mi is emlékszünk rá mindnyájan, mert mindnyájan birtunk a legélénkebb óhajással a minket környező tárgyakkal megismerkedni. De elég sajnos, hogy ezen üdvös kíváncsiságot többnyire ügyetlenül és fonákul irányozzák, ritkán tanítják arra a gyermekeket, hogy érzéseiket helyesen használják, és különösen a természet tárgyaira vonatkozó kérdéseiket utasítják vissza türelmetlenül, míg lassankint a szokás jogát érvényesíti, s közömbösség és figyelmetlenség a gyermeki kedélyt elfoglalja. A helyett, hogy a gyermekies kérdésekre felelnének s a természetes tudvágyat felbátorítanák és megjutalmaznák, kinzónak nevezik a gyermekeket és kedvetlenül visszautasítják. Gyakran rejlik az ilyen dorgálások mögött az illetők saját tudatlansága, de fájdalom, ily módon gyakran örökre fojtatik el a gyermek természetes indulatja.

Valljuk csak meg — úgy jártunk mi is gyermekkorunkban, s vajjon tanultunk-e abból valamit??? — s úgy járnak most is a szegény gyermekek környezetünkben. És innen jön nagyon is gyakran a közömbösség minden, a legmagasztosabb és legszebb irányában, ezzel vettetik meg sok esetben a modern blazirtság alapja.

Ezért oly idegen, sőt kellemetlen előttünk a természettudományok neveinek hangja, ezért oly kevésbé ismeretesek a nép-

életben, a hol honosaknak kellene lenniök, s majd attól félek, hogy szép olvasónőim kedvetlenül elfordulnak, ha azokat megnevezem. De nem, a természettudomány tanítójának feladata nagy és dicső s jutalmának végetlen gazdagnak kell lennie — — — — — saját öntudatában legalább. Azon világos célja van, hogy *tanítványait az örök igazság és világosság forrásaihoz vezesse, hogy előttük az élet és a világ minden csodáit feltárja, elérhetővé tenni számukra mindazon élvezeteket, örömeiket és előnyöket, melyeket éppen a természet helyes ismerése oly gazdag mennyiségben nyújt!*

Bár nekem is sikerülne ez legalább egyrészt! De a cél elérésére koránsem vezetném tanítványaimat a hideg, száraz előadás útján, hanem élénk képeket állítok eléikbe a természet különféle birodalmaiból nagy változatosságban. A vegyészeti vezénylete alatt észlelhetjük az eljárásokat és jelenségeket a konyhában, szigorú vizsgának vetjük alá a tápszereket és anyagokat, melyeket vásárolunk és elkészítünk, hogy arról meggyőződünk, jó, vagyis az egészségnek előnyös állapotban vannak-e. Szintugy arra is tanít az minket, milyen készítmód a legcélszerűbb s hogyan háríthatunk el minden kárt és hátrányt.

A természettan megmagyaráz nekünk különféle előforduló esetet a háztartásban. Az ő segítségével rendezhetjük a lég-, világosság- és melegségi viszonyokat szobáinkban, meggyőződünk kályháink, lámpáink s egyéb eszközök célszerűségéről.

A női fővészet képeiben átlátjuk az előforduló növények tulajdonait, megtudjuk, mire használhatók, és mennyiben lehetnek kárunkra. S míg aztán a konyha- és egyéb hasznos növényeket hasonló haszontalan vagy éppen mérges növényektől szigorúan meg tudjuk különböztetni s míg különösen a mérges növényeket hosszabb szemléletnek vetjük alá, másrészt a virágistennő kecses gyermekeit költőileg is felfogjuk, meghallgatjuk a virágnyelvet, s a színjáték jelentősége, az alak és egyéb tulajdon szerint választunk magunknak kedvenceket.

De ha tán kérdik tőlünk, nem terjed-e igen messzire programmunk, képesek vagyunk-e a természettudomány mindezen oldalait felfogni és elbirni, a nélkül, hogy kifáradjunk? Oh kedves olvasónőim! a természet birodalma végetlen nagy és kimerit-

hetlen. Minden lépten-nyomon találunk valami újat, érdekeset. S minél mélyebbre hatunk, minél több képet szemlélünk, annál vonzóbbnak tűnik fel az anyag, annál erősebben ragadja meg figyelmünket. A természet szemlélete feltárja előttünk a szépnek gazdag kincseit, szilárd, örömteljes bizalmat gerjeszt szivünkben s feléleszti benne azon élénk reményt, hogy e szép világon számunkra is virít az áldás és boldogság százszorszép virága!

A kerti magvak gondozása.

Alig lehet kellemetlenebb behatás a kertészettel foglalkozó házinők részéről, mintha a szorgosan elkészített földszelvénybe a legszébb reménnyel elvetik a zöldség- vagy egyéb magvat, s az szerfölött hiányosan vagy éppen nem kel ki.

Ennek okát fürkésztve azt találjuk, miszerint vagy a mag csiraképtelen volt, avagy hiányos gondozása következtében csiraerőjét vagy részben, vagy egészen elveszíté.

A csiraképes mag a melegség, lég s nedvesség behatása következtében éledésnek indul, mi rendszeren a földben történik, — hanem történhetik ugyanez a magkészletek közt is — (napsugarak — meleg vagy nedvesség — véletlen s akaratlanul hozzájárulása által) a midőn az eme képességet egyszer mindenkorra elveszíti. — Innen a szabály tehát, miszerint a magkészlet mindenkor mérsékelt meleg, száraz — szellős helyen legyen — mentve főképp a nedvesség lehető hozzájárulásától. A szerfölött hideg vagy meleg a csiraképességre szintén lényeges befolyással van.

Végül a magvak legnagyobb ellenétől — az egértől — mentve legyen a készlet, mert azok hozzájuthatásukkal teljesen tönkre tesszik azt.

Hogy miut ismerhető meg, vajjon a mag csiraképes-e vagy nem, — dióhéjba szorítva — legközelebb.

LIEBBALD CSUKLY JUSZTINA.

Különféle szappanok készítése.

Selyemkelmékhez való szappan.

1 font közönséges szappan, négy kanálnyi marhaepe, 2 lat méz, 3 lat fehér cukor, $\frac{1}{2}$ lat velencei terpentín ujcserép serpenyőben a tűzön felolvasztatik, folytonos keverés alatt, és formába

öntetik. Ha meghült, úgy bánnak vele, mint más szappannal.

Epe-szappan.

Ezen szappant minden színes pamut, szőr- és selyemszövet mosásánál használjuk, mert a színeket nem bántja, s a szennyet mégis tökéletesen kiveszi.

1 font közönséges szappant apró darabokra vágunk és egy meszely marhaepébe beáztatunk. Azután 3 lat finom cukrot, $1\frac{1}{2}$ lat színmézet, $1\frac{1}{2}$ lat velencei terpentint keverünk közé, és mindezt gyenge tűzön jól megfőzzük folytonos kavarással, hogy oda ne égjen. Ha jól megsűrűdött, lapos tálba öntjük, a ha kihült, darabokra vágjuk.

Zöld selyemruhákhoz való szappan.

Egy lat oltatlan méz, $\frac{1}{2}$ lat gorombára tört szalmiak, $\frac{1}{2}$ nehezék rézrozsda megtörve 4 lat borszeszben a napon vagy meleg kemence mellett néhány napig desztilláltatik. Aztán 8 lat velencei szappant finomra metélünk, s a fentebbi keverékkel gyurmát készítünk belőle, melyet megszáritunk. A mosás alkalmával a zöld selyem kelmével is úgy bánunk mint a többivel.

Kártonhoz és battiszthoz való szappan.

1 font közönséges szappan, $\frac{1}{2}$ font marhaepe, 3 lat velencei terpentint. Készítésmódja mint fentebb.

OLVASÓ-ASZTAL.

Rege a régi korból.

Ülj le mellém, kedves kis leányka,
Hajtsd kezedre gyermeked fejed,
Mit úgy szeretsz, — régi, régi korból
Mondok én egy ó regét neked;
És ha szived ennek hallatára
Meg-megmozdul, mint a kis madár,
Mely tavaszkor a virágos ágon
Gyöngé szárnyát próbálgatja már:
Oh ne titkold azt az édes érzést,
Hogyha érzed fényét, melegét,
Ismerj rá és őrizd meg szivedben . . .
S most, leánykám, halljad a regét.

I.

Hol volt, hol nem, — partján nagy folyónak
Régidőben büszkén állt az ó-lak,
Rózsaszínre levén hajdan festve,
Vörösvárnak a nép elnevezte.
Vörösvárban élt egy barna leányka,
Messzetájnak százszorszép-virága;
Ne kívánd, hogy szépségét elmondjam,
Öt lefestni nincs erő hangomban,
Mégis, hogyha ép tudni kívánod:
Nézz tükörbe s mását ott találod.
Tehát szép volt és fiatal, mint te,
Feléje csak játszi öröm inte,
A szerelem üdve, kárhózatja
Szívvilágát még nem háborgatta,
Zajtalan volt kristálytisza lelke,
Boldogságát dal- s virágban lelte.

Történt egy szép holdas nyári estén,
Egy ifju tért arra, utat vesztvén,

Lelke gyászos, fekete ruhája,
„Sötét lovag“ nevezet szállt rája. —
Sötét lovag odaér a várhoz,
Vörösvárban egy ablak világos,
Az ablaknak mindkét szárnya tárva,
Kihallik rajt, a mint zeng a hárfa.
Zeng a hárfa, majd fölcsegg az ének,
Dalt mondván a hajnalról az éjnek,
Hajnalról, mely a szívnek koránya,
Sejtett üdve, ismeretlen vágya . . .
Cseng az ének érzelemmel telve,
Oly szent-titku fájdalom szól benne . . .
Andalító, édesbus hangjátúl
A szív mélyén olthatatlan láng gyúl.

Sötét lovag elbűvölve áll ott,
Hallgatván a zengő dalhullámot,
S mintha lelke csak most nyerne éltet,
Vagy mint a ki mély álomból ébred:
Két kezével odakap szívéhez,
Benne egész uj világot érez.

Hosszan zengett s elnémult az ének,
Vége lőn a hárfa pengésének,
Viszhangja is elhalt már a dalnak,
Becsukódott s sötét lett az ablak;
És az ifju mégis ott áll: lelke
A kedves dalt csengni hallja egyre,
Pedig a táj köröskörül néma,
Csak a habok suttognak föl néha.

Sötét lovag minden holdas este
Szívnyugalmát a várnál kereste;
Ott kereste, haj! de mindhiába:
Epedően fölzengett a hárfa,

S vele együtt fölcsegett az ének,
Melynek hangján kéjbe hal a lélek . . .
És az ifju, minden holdas este,
Szivnyugalmát hasztalan kereste.

II.

Történt aztán, elején az ősznek,
Szomszéd-várra örömsázlót tűztek;
Gyült a vendég ékes koszorúba,
Vigalomra, fényes dalidóba.
Sötét lovag és a barna lányka
Szintén eljött a vigalmas várba,
Legelőször itt találkoznak,
— Ujabb táp a titkon égő lángnak.
És a lovag áldást mond a sorsra,
Mely e várnak küszöbére hozta,
S elfelejti lelke a világot,
Csak egy szelid angyalarczot lát ott. —
Most egyszerre fölzokog a nóta,
Mintha a sziv fájdalmáról szólna,
Közbe-közbe sarkantyuhang csendül,
Ifju és lány deli tánczra perdül.

Sötét lovag szivhölgyéhez lépve
A leánykát lassu tánczra kérte;
Midőn ekkor szemeibe nézett:
Látá ott a fényes üdvösséget,
S érzé, hogy ez üdvnek két sugára
Fészket rakni kebelébe szálla . . .
Hát még mikor — mint egy gyűrű — jobbjá
Azt a karsu derekat átfonta,
S lejteni kezdtek édes andalgással,
Szivolvasztó gyönyörített lázzal:
Ugy remegett e nagy boldogságon,
Félve, hogy tán ez csak csalfa álom . . .
S a loagnak majd megszakadt keble,
Hiszen üdvét, mennyét ölelhette.

Táncz végével hölgyét a levante
Ülhelyére vissza elvezette;
Szóból szó lett, s nem is vették észre —
Hogyan kezdtek vidám csevegésre?
Ifju lelkek hamar ismerkednek;
Ifju és lány ismerősök lettek,
S addig-addig enyelgtek, míg végül
Szivért szivet cseréltek emlékül;
Szivet adott az ifju a lánynak,
Szivet adott a lány lovagjának,
Igaz, hogy csak czukorszívek voltak,
— Képhetné a tréfát valónak? —
S a loagnak arcza mégis égett,
Hisz őtöle kapta ez emléket;

A kis lány is elpirult, tán sejté,
Hogy mást is nyert a czukorsziv mellé.

Mikor aztán megjöve az óra,
S bucsut vón a vendég virradóra:
A lovag is bucsut vett a lánytól,
Szerelmének föllelt angyalától,
És elindult merre utja vitte,
Néha-néha vissza is tekintve.
Az ábrándok selyempuha szárnya
Elmerengő lelke fölé szálla,
És a piros hajnalhasadásban,
A csillogó harmatragyogásban,
S hogyha nézett mosolygó virágra —
Csak a kis lány szépségeit látta . . .
S az ifjunak oly nehéz volt keble,
Boldogsággal s fájdalommal telve.

III.

Eljött a tél, mint egy nehéz álom,
S szétterítve leplét a világon,
Elaltatott mindent, a mi élet,
Hegy, völgy, róna nagy temetővé lett;
Csak a lovag kebelében éle
A szerelem kinos üdvössége:
Ez volt álma, ez volt gondolatja,
Éltetője, életének napja . . .
De az ifju mégsem vala boldog,
Égő vágytól lelke nagy bút hordott,
S keblén e bu gyötrellemmel járt át,
— Hisz csak ritkán láthatá a lánykát;
És a lovag oly epedve várta
Jő-e már a tavasz valahára?

És megjöve. — Meghozá rózsáit,
A mezőkön mindenütt virág nyit,
Csakhogy ez a harcok vérvirága,
Férfikeblen piros vérbe mártva . . .
— Mindenfelől gyülekszik a honfi
A hazáért szive vérét ontni;
Mint mennydörgés zúg a harci lárma:
A ki magyar föl a végsatára!

Kigyulad a sötét lovag arcza,
Kardot köt és elindul a harcza,
Elbucsuzván a kis barna lánytól,
Vörösvárnak dalos angyalától:
„Hű fiait a hon tette hívja, —
Szent eszméért szállni csatasíkra;
Elindultam, s hozzád jövök, lányka,
Áldást kérni a harcok fiára.
Eljövök, hogy szemeidbe nézván,
S függve ajkad dallamos beszédén —

Legyek egyszer, még csak egyszer boldog,
Feledhessek minden bút és gondot,
És azután — ha úgy van megírva —
Tegyenek le boldogan a sirba . . .
S ha letesznek, ugy-e, ugy-e akkor
Megemlékszel a sötét lovagról?

Szólt az ifju; válaszol a kis lány,
Bibor-ajkát zengő szóra nyitván:
„Hű fiait a hon teltre hívja, —
Szent eszméért szállni csatasikra;
Menj, lovag, menj! e nagy e szent eszme
Kardod, kardod villámként vezesse,
Menj, s ha rólad a sors úgy jegyzé fel,
Térj vissza a győzelem hírével.“

Sötét lovag repült a csatába,
S győzelem közt hőshalál találta;
— Sors könyvében az volt róla írva:
Szállhasson le boldogan a sirba . . .
S a leányka mégis megkönyezte,
Pedig boldog volt a lovag veszte, —
Mely sirhalmán nyilott illatozva,
Álmaiból született a rózsa . . .
S álma szép volt: tovább-álmódá ott
A szerelmet és a szabadságot.

* * *

Eddig van az egyszerű történet,
Mely ha ó is, mindig új marad,
— Boldogsága egyiknek a sirban,
Másiknak az életben fakad. —
Kedves lányka, hogyha boldoggá lész,
S én talán a sirban álmodom:
E regére s arra, a ki mondá,
Emlékezni fogsz-e akkora?
Mert az ember nem tudhatja sorsát,
De ez végre mégis ránk talál . . .
— Oh ha nekem ez a sorsom lenne:
Szerelm közt legdicőbb halál!

Kuliffay Ede.

Egy tragoedia a harcztéren.

(Emlék 1866-ból.)

Az 1867-ik év június egy estéjén élénk társaság ült együtt Bellona legjelentékenyebb kávéháza előtt. Innen nem messze, csendes morajjal törtek meg a comoi tó kék hullámai a kikötő négyyszögű kövein. A habokon különféle nagyságu járművek, bevont vitorlakkal hintálóztak a parthoz kötözve. Veres sapkás halászok, napszámosok, kik az egyik hajóból köveket, egy másik barkedől faszenet hordottak a partra, gyümölcsárusnők, s henye mezitlábos suhancok csevegvé s dalolva

érdekes csoportozatokat alkotának. A mily tarka s lármás volt e parti népvegyület, ép oly élénk volt a fentebb nevezett társaság a kávéház előtt; — a kártyákat, melyekkel eddig mulatának, épen most tevék félre. — Olasz tiszték voltak ezek, gazdagon aranyozott egyenruhákkal s itt ott érdemjelekkel. Noha már a játék alatt is elég hangosan csevegtek, a kártya változóságain boszankodva, de ezt hasonlítani sem lehetett azon lármához, mely a játék félbenszakítása után keletkezék, — egyszerre öt különféle tárgyról s történetről kezdettek a tiszték maguk közt beszélni. A hallgató mindebből csak azt vehette ki, hogy a beszéd tárgya a leginkább a röviddel azelőtt megérkezett öt tiszt volt, kik az itteni helyőrséghez lettek beosztva, — s ezeknek a mult évi tiroli hadjáratban véghezvitt kalandjaik elbeszélése volt oka a hangos értekezésnek.

Egy komoly tekintetű, körülbelül 40 éves kapitány volt az egyedüli, ki társainak mulatságában részt nem vett. Most egy vigkedélyű társaszolítá őt meg: — Nos Cairoli, nem akarnál nekünk valamit az osztrákokról mesélni?

A megszólított tagadólag intett kezével.

— Hiszen te két hónapig voltál társaságukban: — csak kellett valamit hallanod vagy látnod, — folytatá az első.

— A mi azt illeti, — szakítá félbe egy másik kapitány a szerénytelen kérdezőt, — tagadom, hogy Cairolinak több baja lett volna a fehérkabátosokkal, mint nekünk mindnyájunknak. Ő megsebesülve elfogatott, s Veronába vitetett. Én azonban biztos forrásból tudom, hogy ő ama nyolcz hét alatt, melyeket ő ott az ágyban töltött, egyetlen emberrel sem váltott egy szót, is kivéve orvosát, és ezért nincs is azon helyzetben, hogy szomszédaink háziviszonyairól valamit beszélhetne.

— Igen! — válaszolá Cairoli — én egész fogságom alatt egy szót sem vesztegettem ama patatonikra.*) Ámbár gyakran hallám, hogy büszkeségemet, — a mint ők nevezék, — gonyolódva megrovák.

— Egyet mégis beszéltesetek el vele, — mondá az ifju kapitány, — Cairoli bajtársunk megsebesülésekor oly eseménynek volt tanuja, melyről Verdi maestro rögtön egy regényes operát írta, ha e történetet ismerné.

— Ohó bajtárs! — kiáltának a tiszték egyhangulag, — talán csak nem fogod kalandodat előttiünk eltitkolni!

Cairoli egy pillantást vetett bajtársaira, mely csaknem fájdalmas benyomást gyakorolt rájuk. Egy cigarettre gyújtott az asztalon égő lámpánál, s elkezdé beszédét: — Minthogy kéanszerítve vagyok, amaz eseményt, melyre Selva bajtársam beszéde vonatkozik, elmondani, — tehát most mindjárt bele akarok kezdeni. Ezen éjlepké itt, mely folyvást majd körülem, majd e lámpa körül repked, ugyis azt képzeltem velem, mintha

*) Burgonyaevő, azaz osztrák.

szelleme volna a megholtnak, ki megjelenik az élők előtt, ha róla beszélnek.

— Ah! — mondá Selva — mily kísérteties bevezetés!

— Biztosak lehetek, hogy nem kísérteti mesét vagyok elmondandó. Tehát halljátok!

— Tudjátok, hogy mily nehézségeket kellett leküzdenünk, midőn Storonal átléptük az ellen határait. A feketevadászokkal *) első találkozásunk nem igen kedvezően ütött ki ránk nézve. Mi egy megmászatlanak látszó sziklafal tövével táborzánk egy éjjel. Elképzelhetitek tehát bámulatunkat, midőn kora hajnalban két, az ellenség egyenruháját viselő fickót pillantánk meg egy sziklapárkányon táborunkat ovatosan kémlelve. E suhanczok jobban hasonlítának szénégetőkhöz, mint katonákhoz. Fekete sapkájuk egészen elfödte fejüket, és hosszú fehér toll lengedezett utánok. Midőn észrehevék, hogy őket megláttunk, intettek hozzánk és lekiabáltak: — Buon di, Garibaldi; miért nem jöttök fel, bennünket meglátogatni? — E gunyolódás a mellettünk fekvő havasi vadászok őrnagyának nem igen volt inyére. — Fel kellett készülnünk, habár kiki belátta közülünk, hogy a halál torkába rohanunk. Sikerült mégis a bérczet oldalról megkerülnünk. — Lihelve a fáradságtól s térden csuszva és mászva elértük a magaslat szélét, hol bennünket az osztrákok golyózápora fogadott. Az ellen eget-rázó ordítással rohant felénk, — a mire közülünk csak kevesen felelhettek: Italia! Italia! — felkiáltással, mert az emberi erőt meghaladó erőfeszítés, keblünkben a lélekzetet is megakasztá. Havasi vadászaink csoportokra oszlának, ezt azonban az ellen nem vevé figyelembe, és felszegezett szuronyokkal sorrendben rohant meg bennünket. — Én valóban nem tudnám megmondani, hogy a következő öt perc alatt mi történt. Egyszerre egy ütést éreztem a fejemre, egy másikat a vállamra, a vér elborítá arcomat, s én eszmélet nélkül terültem el a földön. Gyorsabban, mint én itt e szavakat mondom, egy szurony hegyét érzem nyakamra szegezve. Egy utolsó gondolatot veték még a Liris partjára, hol talán épen e pillanatban is szegény öreg anyám imádkozék értem; — de mielőtt még időm lett volna szemeimet behunynom, a szurony rólam visszavonatt, s egy vérral elborított embert láttam előttem leroskadni. — Embereim egyike felemelt s távolabb vitt a harcizók tömkelegéből s ezután így szólt hozzám: Bizony signor capitano, még épen ideje volt! — de hisz amaz sem nyul többé szuronyhoz. — Megtekintém megmentőmet; — egy ujonez volt, kit nem rég a hadjárat előtt osztottak századomba, — s kire még eddig nem igen sokat ügyeltem. Órámat kínáltam neki. Ő visszautasítá azt, miközben azt mondá, hogy majd fölépülésem után kér tőlem egy szívességet vagy megjutalmazást, mi rá nézve becsesebb leend aranyból s drágaságoznál.

— A mi azonban, — daczára elkábult állapot-

*) A tiroli felkelőket érte alattuk.

tomnak, — előttem feltűnt, azon rozsz olasz kiejtés volt, melyen hozzám beszélt. Nem úgy hangzott, mint ama sok különféle tájszójárás, minőt az egész hadseregben hallhatni, hanem mint egy szorgalmasan betanult kiejtés, minőt csak egy idegen beszél. Nem volt azonban már több időm erre nézve tisztába jönni, mert a betegápolók megérkezvén, magukkal vivének sátraikba. Megmentőm pedig ismét a harcizók közé vegyült.

— Nyolcz nap mulva felépültem. Ezredünk e közben előre nyomult egész a Val di Ledroig, — és Tiarno s Bececca között állomásozott. Megérkezésem estéjén, szemlét tarték századom őrtüzei közt. Megmentőmet akarám felkeresni, azonban sehoh az őrtüzek közt nem lelém fel; — már a következő napra akarám halasztani ügyemet, midőn az őrtüzek sorából kilépve, a bekrok közt elszórt kő-darabok egyikén egy katonát pillanték meg, ki a homályban elmerengve állát tenyerei közé fektetve mogorván nézett a távolba. Midőn közelgő kapitányát észrehevé, felegyenesedett; — ő volt, kit kerestem.

— Most itt vagyok, — mondám neki kezemmel vállát veregetve. — Mit tehetek érted? — Mindenekelőtt rajta leszek, hogy érdemjelet nyerj.

— Oh uram! — válaszolá siránkozó hangon, — nem ez az, mivel nyomoromon segíteni lehetne. — Ugy hát beszélj, — mivel jutalmazhatlak meg?

— Nem is merem elmondani. Talán a lehetetlenséggel határos, én megsérteném jóakarátát, ha...

— Itt elhaligatott, s lesüté szemeit. Mindez felingerlé kíváncsiságomat, s jóakaró rábeszéléssel iparkodtam emberem titkának nyitjára jutni. Végre merően szemem közé nézve, csendes határozott hangon mondá:

— Kapitány uram, én hazatérni óhajtok!

Bátorságának oly feltűnő jelei után, minőket a multkor ez ember feltüntetett, — bármi választ is vártam volna, mint ezt.

— Nem szégyenled magad jó vitéz, — mondám neki, — most, midőn ellenség előtt állunk, ily óhajokat táplálni? — Tőled bizonyára ezt nem vártam volna.

— Uram! — válaszolá, — miközben az ellenség felé mutatott, — azok amott honfitársaim, nem pedig elleneim!

Nem csekély meglepetéssel kérdezősködtem tőle hazája után. Egy osztrák várost említett előttem, nevét már elfelejtém.

— Tehát szökevény vagy? — mondám oly hangon, a miből kicsinylést olvashatott, mert rögtön önérzetteljes bangon válaszolá:

— Nem uram, az nem vagyok, oly értelemben, miként ön állítja. — Lelkiismeretem legalább tiszta, hogy nem földieim ellenéhez mentem át, — és, hogy átmentem, ez oly körülmények folytán történt, — melyek bárki mást is kényszerítettek volna e lépésre,

— Hogy érted ezt? — mondám némi szigorral.

Mielőtt azonban válaszolhatott volna, egy ifju nő, öltözékéről ítélve markotányosnő, kezében kosarat tartva lépett közénk, meghajtá magát előttem, s emberemhez a leggyengédebb hangon szólt:

— Mi bajod Nicolo? — ismét össze kellett járnom a fél tábort, míg megtalálalak. Engedelmevel signor capitano! — tevé hozzá, s lehajolt kosarának födelét leveendő, hol bor s húsétek valának.

— Midőn felhajolt s magát ajánlá, egyét a legszebb arcoknak láttam.

— Ez ő! — mondá Nicolo halk hangon.

Kérdő tekintetemet látva, tovább folytatá. — Tehát tudjon meg mindent uram! — kevés szóval mondom el, — ám aztán ítéljen. — A nevelés, melyben részesültem, nem a katonai pályára szánt. Hazámban egy magasabb gazdasági intézetet látogattam. Egy gazdag rokonom halála után azonban, minden segélytől meg valék fosztva. Egyetlen reményem az volt, hogy a hadseregbe lépve, sikerülend a tiszti rangot elérnem. — Már a legszebb kilátásaim voltak czélomhoz, midőn ez asszonyrak — ki imént hagyott el bennünket, — családjával megismerkedtem. — Ah! minő örütség lett volna Giustina szülői házában egykor azt gondolni, hogy majdan a harczoló katonák sorait fogja követni. És ez mégis megtörtént! — Mi szerettük egymást. — Ő azt óhajtá, hogy hagyjam el a hadsereget, s vagyunkájával valahol Olaszországban telepedjünk le. Nehéz szívvél állottam ellent e csáboknak, mert még több évet kellett volna szolgálnom az osztrák hadseregben. És még Giustináért sem lettem volna esküszegő.

A körülmények azonban ugy alakultak, hogy szerencsétlen legyek. Tisztjeink egyikének, egy gazdag, lengyel származásu ifjunak, épen azon városban, melyben ezredünk állomásozott, volt fivére is, ki az ottani büntető törvényszéknél volt alkalmazva. Ezen ifju ember egy tánczvizigalomban Giustinát megismervén, azóta folyvást üldözé az ifju leánykát, és a mellett azon sérthetlenségre utalt, melyet neki hivatala nyujtott. — Az üldözések s elfogatások amaz időben gyakoriak voltak, mert a pusztá gyanu is, hogy valaki az olaszkirálysági hazafiak politikai törekvéseiben részt vesz, elég volt arra, hogy a legborzasztóbb módon büntetessék, és hetenkint lehetett sürüen elfödött kocsik elindulását látni, melyeknek czélja Kufstein vagy Olmütz volt. — Egy napon pedig az ifju törvényszéki tag azt az észrevételt tevé, hogy neki csak egy szavába kerül, hogy valakit igen kellemetlen bajba keverjen egy elkövetett politikai vétségért, sőt még oly szemtelen volt, e nyilatkozatait összefüggésbe hozni azon vágyaival, melyekért őt Giustina oly rettegve kerülte. A leány atyja a fenálló rendszabályok ellen soha legkevesebbet sem szólt vagy tett, de ezen ártatlanság is kevés biztosítékot nyujthattott, a mint azt szomorú példák igazolták. — Giustina aggódott, az atya leányáért remegett, s határozottá lön rögtön eltávozni, s átmenni a

szomszéd Lombardiába, de a leány mégis folyton ellenvetéseket tőn, azt hozván fel, hogy a vagyont és a szülői házat nem hagyhatják itt, — de mindezek csak látszólagos aggodalmak voltak, a fő, miért távozni nem akart, én valék. Ismerte nehéz helyzetemet, melybe vele szőtt viszonyom folytán jutottam. De a sors csapásai gyorsan jöttek. Egy napon Giustina nagybátyja elfogatván, éjszakfelé hurczoltatott, és a közelgő szerencsétlenség, árnyékát már-már az ő csendes házukra veté. A legközelebbi estén az én sorsom kockája is el volt vetve. Giustinával az erkélyen álltunk, a csillagok szelid fényben ragyogtak alá a homályba burkolt földtekére s lanyha tavaszi szellő lengedezett körülöttünk. Giustina beszélt szerelméről, beszélt a gyermeki szeretetről és a hazaszeretetről. Az üldözés és aggodalmak napjai őt is azon törekvések imádójává tevék, melyek iránt eddig közönynyel viseltetett. Az égre tekintett és mondá, ha én őt oly forrón szeretném mint ő engem, egy perczig sem késlekedném, hanem követném őt az ő valódi hazájába. Giustina lelkesült hazájáért, — s én elfelejtém az enyémet! — Még azon éjjel leveitem azon egyenruhát, melyet gyermekkori társaim odaát becsülettel viselnek. — Reggelre már elhagyók a velencei határokat, és egy hónap multán Giustina férje levék.

Gazdasági ismereteim elégségesek valának, azon kis birtokot kezelni melyet házasságomban nyerek. És mi valóban boldogok valánk. — Giustinának sikerült a bennem feltámadt önérzetet és lelkifurdalásokat csókjaival eloszlatni.

Az 1866. év tavasza mint egy orkán rombolásztét boldogságunk kertjét. — Kérelem, vonakodás, ellentállás mind nem használtak, hogy a katonasághoz ne hurczoltassam, — és besoroztak a királyi hadseregbe; — és ime most azok ellen harczolok, kiknek zászlaját védeni esküvém. — Giustina vigasztalt: Megtagadtad miattam hazádat, most kötelességem, folyvást oldalad mellett maradni. Midőn megtagadták neki azt, hogy velem jöjjön, a végsőre határozá el magát, és most oly alakban követ, minőben őn látta őt. Midőn a golyók körülöttünk repkednek, én sem vagyok jobban veszélyeztetve, mint ő.

Nicolo hallgatott. És most? kérdém tőle mely megindulással.

— Uram! — válaszolt Nicolo — én saját honfaimra, saját testvéreimre lődöztem. Én szenvedtem és szenvedek Giustina végett. Erőm elhagy, a harcz, mely lelkemben dul, megöl, ha látom, hogy barátom golyója nem tud megölni. Ha a könyörületességnek csak egy szikrája ég őn nemes keblében, ugy kérem az égre, kérem szóljon ön értem, és eszközölje ki azt, hogy én e fegyvereket letehessem, melyeket nekem a hatalom a legtermészetellenesb harczra adott kezembe.

Csak egy pillanatig gondolkozám; — valóban nem sok időre volt szükségem azon gondolkozni, mit neki válaszul adék.

— Barátom! — mondám neki, — a mit ön óhajt, a lehetetlenséggel határos. Ha a hadjárat

előtti kérelmei és esedezései nem vivhaták ki az óhajtott sikert, — annál kevésbé sikerülend nekem egyszerű tisztnek azt most a hadjárat folyamában kieszközölnöm.

— Ah! — ezt magam is gondolám! — sóhajtá Nicolo.

— Ön hibázott, — mondtam neki, — ön egy nő kedvéért régiebb és szentebb kötelmeit szegé meg, — de én azért nem ítélem el. Reményei azonban lehetnek, hogy a fegyvert nem sokára leteheti. Az ellenség Velence területéről már lemondott, és az éjszakai veszteségei kényszeríteni fogják, velünk békét kötni. — E szavak után elhagyám a szegény embert. — Nem tudom minő étvágygyal költé el estelijét, mit Giustina az imént hozott számára.

— A következő napon ismét láttam Giustinát. Azon csapatot követé, melybe férje sorakozott; — az ellenség csapatai már láthatók voltak. Vereségeink egyszerre elfoglalának egy bérczormot, az ember azt képzelte volna, hogy a hegy lángba borult. Ugyanakkor hatalmas csatazajt hallánk. Garibaldi maga sorainkon végig kocsizott, a tirol vadászok otromba golyói körülzúgták fejünket. Nem sokára csatározunk Becacca falai közt. Örjögő küzdelem fejlődött. Az osztrák csapat egészen kisebb volt, de katonái jobban értették a hegymászást mint mi. Így jött, hogy ugyanazon osztály ma reggel ebben a völgyben volt, nap közben a legnagyobb hegyormok egyikét átmászta és este nagy meglepetésünkre más ellennel állt szemközt. Katonáink ezért azt hitték, hogy az ellenség sokkal számosabb mint valóban volt.

A fáradalom és elcsigázás, mely az ilyen módon vitt hegyi háborúval össze van kötve, a hozzá nem szokott osztrák ezredek némelyikét vad dühögésbe hozta ha az ellenséggel össze közték, ki mind ennek oka volt.

Az ellenség egy házból lövöldözött, melyet mi rohammal bevenni akartunk. A lépcsőn, az előcsarnokban, a szobákban, s nem sokára folyt a vér a márvány-lépcsőn végig. Mintegy húsz ellenséges katona a háztetőre menekült. De míg mi a falak közt ember ember ellen küzdöttünk, a mieink odaki tért vesztek. Az ellenség segílyt kapott, egy épen a hegyekről lejött század résztvón a harcban. El voltunk vágva.

Midőn a háztetőre felszorított ellenség helyzetünket észrevette, oda hitták pajtásaikat s ők is bátran megtámadtak minket újra. Így jutottunk két tűz közé és negyedórai ellentállás után, füstbe tűzbe bezárva, nem maradt más utunk, csak magunkat az ellenségnek megadnunk.

Midőn a véres kaput elhagytuk, véletlenül Nicolóra tekintettem. Ő tántorgott. Azt kérdém tőle, meg van-e sebesülve. Ő nem felelt, meredten nézett rám s a katonákra mutatott, kik fegyvereinket elvették, „ezek szászok,“ mondá.

A gyalog csapatosztály, mely minket elfogott, a „Szász koronaherczeg“ ezredhez tartozott. Ni-

colo épen ezen ezrednél szolgált mint altiszt. Most kezdém érteni, miért inognak térdei.

A csata általánvéve előnyünkre döntetett el, de a fehér rokkosoknak mégis sikerült minket magukkal elhurcolni. Sokan közülünk sebesülve voltak, s a katonák, kik minket vezettek, szánelommal voltak irántunk. Bor- és más üditőkkel hiányt szenvedtek. Nyomorult fészekbe vitettünk Mezzalagoba, félszigeten fekszik ez, mely a Ledro tóba nyul. A nemsebesülteket éjjel tovább szállították. Réve di Ledroban szemlét tartottak felettünk, s neveinket kérdezték, melyeket beirtak, mielőtt Veronába elvitettünk. Soha sem feledem el a jelenetet, mely ez éjjel történt. Nicolot egyik sem ismerte meg volt társai közül. Az idegen egyenruha és a szakál, mely az osztrák hadseregben tiltva van, volt oka ennek. Midőn rá jött a sor, hogy a fáklyák köré lépjen, hol egy írnok a kimondott neveket feljegyezte, éles sikoltás hangzott a nép és katonák tömkelegéből, és Giustina rohant előre, meredten nézett rá, s aztán örömkönyök közt borult nyakába. Elbeszélte a körülállóknak, hogy férjét holtnak hitte, és csak 30 órai tévelygés után tudhatta meg holletét. Ezen közbejött esemény látszólag jobban megindítá a körülállókat, mint magát Nicolot. Remegett és csak fél, szakadozott szavakban felelt a szegény asszonynak.

— Corpo di Dio! ez valóban a szemérmes Giustina! kiáltott egy hang az osztrák csapat legsűrűbb tömegéből.

Ezen hangra összereszt a házaspár, mintha egy bomba pattant volna el előttük. A jövő pillanatban kilépett egy tiszt, felemelte Nicolo állát s kiáltá hangos kacajjal:

— Itt van ni! a szerelmes ifju! Jó estét Miklós mester! Pompás találkozás! Valóban, nem ismertetek volna rá fiuk? No hála legyen ezen kedves hölgynek, most legalább képesek vagyunk őt illően fogadni. Fogjátok emberek és vigyétek az ezredeshez.

Vonakodva lépett elő néhány katona s elvezették, míg a többiek Giustinával foglalkoztak, ki utána akart rohanni. Erővel kelle őt visszatarítani.

Ama tiszt pedig nem volt más, mint azon lengyel mágán, kit Nicoló elbeszélésében említett volt.

Én ez éjjel az udvarban felhalmozott szalmára feküdtem s nem tudtam aludni, Giustina jajveszékése „Én meggyilkoltam őt!“ folyvást fülemben hangzott. A szerencsétlen fiu sorsán nem lehetett kétkedni. De daczára ennek, bejelentetem magam a hadi törvényszéknél, előadtam az egész dolgot igazság szerint s nevezetesen azt emeltem ki, hogy csupán kényszerből szolgált az ellenséges hadseregben, s mindent elkövetett, hogy ne kelljen fegyvert fogni Ausztria ellen. A felelet mindig csak az volt: „ha a kópé egyszer Piemontba tudott szökni, nem lett vala lehetetlen onnan ismét visszajönnie.“ Saját társai mind a két had-

seregben örömet segítettek volna rajta, ha lehetséges lenne. Tán Giustina szépsége ébreszté fel annyira a részvétet a férfiak keblében, ő szünet nélkül sirt. Csak a tiroli vadászok mondták: „Ugy kell a kutyának, miért szökött át? De nem csak neki, hanem valamennyi olasznak kellene egypár golyó a fejébe.“

A kivégzés más napra határozatott. Ugyanazon ezredből, hol Nicolò szolgált vala, rendelték kilencz közlegényt agyonlövésére. A katonák remegtek, midőn sorba álltak, egyik sápadtabb volt a másiknál. Roszul czéloztak. Midőn a szerencsétlen nyögve a földön feküdt, ismételt lövésekkel zúzták szét agyát. Ezen idő alatt szivrendítő sikoltozás hangzott kívülről. Több férfi tartá Giustinát, ki csodálatos erővel utat akart magának törni a borzasztó helyre. A parancsoló tiszt magánkívül volt.

Tán egy sem volt a közreműködők közt, a ki olyat tett volna, mi jobban nyomná lelkét.

Az első zavarban Rivába vitték a nőt. Miniket bezártak Verona erődjei egyikébe. Többet nem hallottam ezen eseményről szólni, de folytonosan rá gondoltam. Ezen történet oly komorrá tön engem, hogy — a mint Selva helyesen megjegyezte — soha sem váltottam egy szót sem az ellenség tisztjeivel.

Később engedélyt kaptunk a városba mehetni. Itt találkoztam egyszer a kávéházban egy kereskedővel, kit Desezanoból ismertem. Elbeszéltem neki Nicolò sorsát, s kérdém, nem-e hallott valamit a szép nő felől. Ő azt felelé, hogy igen, néhány hétig szigoruan őrizték, mert a tóba akart ugrani. Midőn végre belátta, hogy nem szökhetik el, többé nem akart enni, mert a nőnek, ki férjét meggyilkolta, meg kell halnia, mondá. Tökéletes rébolyodásban halt meg néhány nap mulva. — —

A tiszték, kik annyi csatát és halált láttak, még sokáig hallgattak, midőn Cairolí már megszünt beszélni. Egészen besötétedett. A hold magasan állt az égen, a sötét földnek világítva. Én a szerelemre gondoltam, mely az enyészet és halál felett is megváltozhatlan utjait járja. NOÉ.

Manzini Marietta.

Az öt Manzini nővér, az általánosan rettegett mindenható Mazarin bibornok szép unokahugái, befolyásos szerepeket vittek, a mint tudva van XIV. Lajos francia király udvaránál. Ravasz nagybátyjuk legfinomabb és legtitkosabb cselszövényeire használta őket, melyeknek tarka szálai mind azon egy végczéljában öszpontosultak, hogy Franciaországban a korlátlan monarchiai államot fentartsa. Mazarin ezen egy czélnek alá rendelt mindent, még saját érdekeit is.

Ilyen harcztot kellett a bibornoknak vivnia családi előnyével a politikai élet feladása el-

len, midőn a szép fiatal király oly heves szerelemre gyult legfiatalabb unokahuga, Manzini Marietta iránt, s elhatárá, hogy titokban anyja, az osztrák Anna és a bibornok tudtán kívül megesküszik vele, s őt a francia trónra emeli.

De Mazarin, ki előtt a legcesekélyebb esemény az udvarnál nem maradt titokban, erről is értesült kémjei által, s ő maga hiúsítá meg ezen szándokot minden erélyességével; épen midőn a szép, ifju szerelmes pár már az álmodott édenkert küszöbén állt.

A Szt. Gervais templom oltó harangjának finom ezüst hangja már rég megszólalt — ez volt a jel, melyre a párisi polgárok házaikat bezárták, a gyertyákat eloltották és nyugodni mentek, a Notre-Dame már egy óra előtt hirdette volt az Ave Máriát, s a Louvreben sötét és csendes volt, csak az örök csörrenő, kimért léptei hallatszottak a hosszú folyosókon. Az ifju Lajos király lakszobájában egy kis oltár volt felállítva, melynek lángoló gyertyafénye a feszületre esett, az ebédlöben nyolcz személyre való kis ebéd volt tálalva, a király öltöző-szobájában pedig egy misemondó-ruha volt kiterítve a lelkészre várva, és a mellékszobából hirtelenébenékes boudoir-t hevenyésztek, hol a menyasszonyi ék ki vala terítve, mely a bibornok unokahugát Franciaország királynőjévé fogja változtatni.

A dolog úgy vala elintézve, hogy a mint az anyakirálynő körét elhagyja, Marietta azon egyénekkal, kik a titokba beavatva voltak, egy mellék folyosón át a király lakosztályába fog jönni. Marietta már is megérkezett, de Brèzes tábornagné, St. Roche grófnő és a királynő legifjabb udvari hölgye, la Vallière kisasszony, ki barátnője volt, kíséretében, Türenne tábornagyot is, ki az ifju királyt imádtá, beavatták mint fölötté fontos tanut. Chavigny a király főkamarása vezeté az egészet.

XIV. Lajos nem csak magasztos örömmel és lovagias udvariassággal fogadá a hölgyet, kit királynévá akart tenni, de épen annyi nyugtalansággal és aggálylyal is, mi világosan elárulá, hogy még az utolsó pillanatban is veszélytől félt. Rövid üdvözet után, mit Marietta szende pirulással fogadott, visszavonult a mellékszobába, a királyi éket felveendő. — Az urak alig mertek suttogni, a király nem szólt egy szót sem, csak fel s alá járt, hallgatözva s türelmetlenül.

— Ez elviselhetlen! — kiáltá egyszerre félhangon. — Jövendő nőnk már okvetlen kész lesz pár percz múlva a szent szertartásra, és Fontanges még sincs itt!

Mig így türelmetlenkedett, belépett Marietta teljes menyasszonyi ékben. A szende kecsesség minden bájával elárasztva, lépett be, s közelléte elüze minden árnyat Lajos homlokáról. Sugárzó szemmel sietett eléje, megragadá kezét, gyöngéden karolta át s megcsókolá homlokát.

— Üdvözlöm önt Manzini Marietta, mint eljegyzett menyasszonyomat, szívem királynőjét, mint éltemnek büszke társát az Istentől megválasztva, hogy azt nagygyá, áldotta és boldoggá tegye! Lovagok és hölgyek, hódoljanak neki!

A király karjára támaszkodva fogadá a kecses hölgy környezetének első térdhajtását, de úgy, mint ha gondolni sem tudna azon szertartásokra, és a rangra, melyre emelkedni fog. Marietta szerető nő volt, kinek heves vérmérsékü kedélye csak egyetlen boldogság felfogására képes, és ez Lajos szerelme volt.

Mig ezek félig suttogva hódoltak, zaj támadt az ajtó előtt, a király nyugtalanul tekintett hol az ajtóra, hol Chavigny-re.

Ez utóbbi aggódva sietett ki, de egy pillanat múlva visszajött örömteljesen mondva:

— Fontanges jön a priorral!

Lajos arca kiderült, s könnyebben lélekzett.

— Hadd lépjenek be mind a ketten, s a tisztelendő ur azonnal vegye fel a mise-mondó-ruhát.

Chavigny meghajtá magát, kinyitá az ajtót és intett. Fontanges, a király lovászmestere lépett be, egy szerzetes fehér köntösben követé őt. Kisértő rémhez hasonlított, mert fejét a borgo burkolá be, melynek nyílásain keresztül szemei villogtak. Semmi sem volt látható, csak fehér sovány kezei, melyek a köntös redőzetéből kinyultak, s mellén öszszetéve az olvasót tartották.

— Kövessen engem ama szobába, tisztelendő ur, kéré Chavigny halkkal; ott találunk mindent a mire szükség van.

A szerzetes visszautasítólag intett, felment az oltár lépcsőjére s lassan ereszté le fejéről a borgot.

— Mazarin! — kiáltá a király rémulten.

— Meg vagyok csálva, felség!

— A bibornok! — suttogák a többiek.

Marietta halványan hajtá le fejét. Szemei előtt hirtelen nyíltak meg ezen pillanat következményei, inogni kezdett. A király szintén remegve szorítá őt keblére.

— Igen, Mazarin az, ő jött ama pap helyett, ki elég gyáva volt az Isten törvényeiről megfélekedni. Oly bünös Franciaország királya, hogy gonosztevőként titokban kell nőt választania, egy szegény pap lelkiismeretét földi javakkal kellett megvesztegetnie, hogy oly szertartást vigyen véghez, melyet tiszta lelkiismerettel soha sem szabad végeznie? Igazold magad, Lajos király!

Lajos király, ki elejétén megrémült és megszegyenitve érzé magát, visszanyerte nyugalmit, a fejedelmi vér fellázadt benne, a félelem, hogy legkedvesebbjét elvesziti, erőt adott neki.

— Eminenciád! Nem szükséges magunkat igazolni egy alattvalónk előtt. Isten előtt ezen kecses hölgyet választottuk élet-társul, s övé akarunk lenni az egész életre! — Ön akarunk ellen mert fellépni, titkunkat meglesni és szolgálóinkat elcsábítani, ezt büntetlenül csak egy — Mazarin teheté. De mérsékelni akarjuk felindulásunkat, segyedül előbbi szolgálataira emlékezni, sőt annyira alázzuk meg magunkat, öntől, mint fejedelmi menyasszonyunk nagybátyjától bocsánatot és áldást kérni, ez elég IV. Henrik unokájától! Nem akarom hinni, hogy ön határozatunkat gátolni akarja, melyről én oly kevéssé mondok le, mint hogy a koronát nem akarom eldobni, melyet viselek. Sőt inkább remélem, hogy ön mint az apostoli szék szolgálója, igényleni fogja azon tisztet, hogy minket összedaljon. Mint gyermekei fogunk ön előtt térdelni s ön megáldand minket. Siess Chavigny, hozd el a mise-ruhát ő eminenciájának!

— Ne fáradjon Chavigny ur. Én itt a mindenható Isten nevében kinyilatkoztatom: ezen esküvés nem fog véghez menni, kinyilatkoztatom, hogy senki közülünk nem távozik addig ezen helyről, ha a királyt, engem és önmagát nem akarja meggyalázni — a mig XIV. Lajos Manzini Mariettáról le nem mond.

— A pokolra! — kiáltá a király magán-kivül. — Ön oly nagy mértékben tulmegy hatalmán, hogy valóban nevetnem kell! Franciaországban csak egy akarat van, és az az enyém; a mi még ezen kívül szükséges, a hölgynek beleegyezése azt birom. Ne ingereljen engem, bibornok! És te Fon-

tanges, légy készen a bibornokot a börtönbe kísérni, ott lesz majd idej, engedetlenségét megbánni!

A gyülekezet megmerevedett a király haragja előtt. — Menjen még egy lé, éssel tovább, sire! és Mazarin megragadá a oltár feszületét, hadd essék el ifjusága vezetője, ki önért küzdött és szenvedett, örvengésének áldozatául! Valóban, Lajos király drágán fizeti meg boldogságát és Manzini Marietta a koronát, ha egy aggastyán, nagybátyja vérén vásárolják meg! Az ön akarata, sire, elég, hogy Franciaországot az örvénybe ragadja, de Isten és emberek előtt nem elég arra, hogy ezen leányt királynévá tegye! Ne higgye azt, sire, hogy hamis lemondás szól belőlem, hogy dicsvágyam érzéketlen azon diadal iránt, hogy unokahugomat királyi biborban lássam; de ezen dicsvágyat messzire túlhaladja a királyi Bourbonok irántiszeretet, az elhatározás, hogy ezen alig megerősödött állam-épitményt mindenkorra biztosítani, önt királyom, mint a világ első uralkodóját mindenhatónak láthatni, Mariettát megkoronázni, annyit tesz, mint a polgár-háborut újra százaszorosan felgyújtani, anyját és fivérét ellenségévé tenni, önt a tróntól megfosztani! Manzini nem született a trónra — ezzel minden ki van mondva. Válasszon ön sire — nem! válassz te elhunyt nővérem gyermeke, tönkre menjen-e ezen ország, ezen királyi ház miattad, mert megfeledeztél kötelmedről és eszedről ifjusági szerelmed miatt! Minden, minden sire, a mim van és a mi vagyok, az öné utolsó leheletemig, hagyja nekem ezen szegény leányt, és csak azon egyetlen tudatot, ha a világ Mazarin bibornok emlékét elátkozza, őt zsarnoknak nevezi, hogy mindent önért, hatalmáért, becsületeért és Franciaország nagyságáért tettem!

Borzasztó csend állt be.

Az ifju király, kinek sastekintete boldogsága megrontóját majd megemésztette, lecsüggeszté fejét, karcsu termete szinte meghajlott Mazarin szavai alatt. Forró cseppek gördültek le arcán. Térdre borult s megragadá öreg barátja kezét. XIV. Lajos sirt.

— Hadd nekem ifjuságom szerelmét! suttogá — ne szakítsd ki lelkemből azon boldogságot, melyet semmiféle korona nem adhat, melyet maga az ég nem pótolhat! Mazarin! Tanítóm — barátom, ne tégy boldogtalanná!

— Ön tehát soha sem érté meg, sire

— mondá a bibornok komoran, — hogy király soha boldog nem lehet? Hogy azt a helyet, melyre őt az ég kegyelme állította, elszigeteltséggel kell megfizetnie, hogy nagy lehessen? Mondd meg neki leány, ha szellem egyetlen szikrája ég kedélyedben, hogy ama csendes, irigység nélküli szerelmi boldogság az egyszerű polgárt illeti, de nem azt ki egy nemzet előjárója. Ő nem ugorhatja át soha azon tátongó örvényt, mely őt a köznap életől elválasztá, a nélkül, hogy magát össze ne zúzza és ezreket magával ne ragadjon! Légy bírāja, mond ki te az ítéletet Franciaországra és rám; a szellem, ki a népek és királyok felett öröklik, hallja szavadat e pillanatban! Az ő ítéletének adlak át most és örökre — és a visszatorlásnak!

Marietta előtte állt hidegen, mereven, mint egy márványszobor, míg a király zokogva térdelt. Csak izmainak rángatózása, a borzongatás, mely földrengésként folytonosan végigfutott tagjain, tanusították a fájdalmat, mely bensejét felszántá. Ajkai megnyiltak, levegő után kapkodott.

— Még egyszer, Marietta, kezdé a bibornok rémesen, akarod-e jobbot megváltó képmására tenni, a királyról lemondani, engem követni, avagy ezen óra teljes átkát az életen keresztül magaddal hurcolni?

Elébe tartá a feszületet.

Marietta lassan tév rá fehér kezeit „Én, Manzini Marietta lemondok Isten és emberek előtt ő felsége Bourbon Lajos francia király szeretetéről és minden közösségről.“

— Marietta! — sikoltá Lajos felugorva. Át akará őt ölelni s magához szoritani. Mazarin visszataszítá őt. — „A hatalom nevében, mely rám ruháztatott! többé nincs semmi közöd hozzá! Lovagok és hölgyek! a ki Franciaországot és királyát szereti, védje őt sajátmaga ellen!“

A bibornok átfogta unokahugát, ki aléltan összeseroskadott, kivezeté őt és Fontanges segített neki őt onnan elvinni.

Ez volt XIV. Lajos fiatalkori szerelmének vége. Manzini Marietta nem sokára elveszett az élet viharában, melyen keresztül őt többé szerető kéz nem vezeté, de XIV. Lajos felemelkedett a nagyság verőfényes tetejére, a mint Mazarin megjósolta volt: „elszigetelt szívvel.“

A régi jó Budapestről.

Frankenburg emlékirataiból.

Buda városa 1833-ban a várban levő színházát csupán csak a magyar színészetnek szentelé, s Pestmegye erre nem csekély pénzbeli segédelmet áldozott. A magyar Thália sokféle küzdelmek után valahára letette vándorbotját; nem volt már hontalan és ügyefogyott: hazafiúi karok nyultak feléje s előbbi csüggedése helyett önerő és bizalom szállta meg keblét.

A magyar hírlapok egész sorát közölték azon nemes áldozatoknak, melyek több hasznos intézet alapítására, jelesen a magyar nyelv terjesztésére, hazaszerte ajánlottak. — A hazafit kétszeres öröm lepte meg, midőn ezeket olvasta, mivel azokban egyszersmind annak bizonyosságát lelte, miszerint hazánkfiái mindinkább meggyőződnek egyik nagyemberünk által kimondott azon elvnek igazságáról, hogy hazánk javát és előmenetelét csupán csak honfiaink eszközölhetik legjobban és leghamarábban, ha minden mellékes tekintetet félretéve, egyesült erővel áldozzák föl ugyanazon egy célra tehetségeiket.

E részben legtöbbet Pestmegyének lehetett köszönni, mely példás buzgósággal pártolta folyvást a budai magyar színésztársaságot s melynek több egyedül lehetett érdemül tulajdonítani, hogy hazánk fővárosában állandó színház emelkedett. Nemes példáját egyesek és testületek vetélkedve követték. A magyar tudós társaság nemcsak tetemes pénzbeli áldozattal (ötszáz pengő forinttal) segíté a budai színészetet, hanem egy főlgyelő bizottmányt is nevezett ki tagjai közül, mely nyelvbéli s aesthetikai tekintetben, sőt tetteleges munkáival is segédkezett nyujtson az eddig szilajon kóválygó magyar Tháliának; a pesti nemzeti kaszinó négyszáz, a megyei járások háromezer forintot adakoztak, sőt még a gyöngéd nőnem, a törvénytánuoló ifjúság is jelentékeny összegeket szenteltek e célra.

E hazafiúi buzgóság mindinkább kedvezőbben fejledezett, s ennek folytán a hírlapok már megpendítették azon eszmét, mikép kellene már előre gondoskodni arról, hogy a jövő magyar nemzeti színházban, melynek örökösítése hazánk szívében mindnyájoknak hű óhajtása volt, oly színészek lépjenek föl, kik a magyar Thália díszét ne csak fentartsák, hanem azt mindinkább neveljék és öregbítsék? Ennek elérésére mindenek előtt szükségesnek tartatott oly tőkepénz gyűjtése, melynek kamataiból nem csak a színésztársaság jövedelmeinek netaláni hízaga mindenkor pótolthatnék, hanem abból (hozzájárulván az előadások jövedelme) mindenkor kikerülne illő fizetése oly nagy társaságnak is, mely a pesti német társasággal méltán vetélkedhetnék. — Erre nézve indítványba hozatott ezen összegnek országszerte elrendelendő összegyűjtése; egy szavalati magyar iskola föllállítása Budapesten, melyben — miután hazánkban akkor még oly tökéletes magyar színésztársaság nem létezett, mely fiatal színészek-

nek minden tekintetben iskolául szolgálhatott volna, — a színi pályára lépő egyének előleges szavalati leczkében gyakorolhatnák magukat; ezzel összeköttetésben táncz, mimika és a nyelvtanulás; végre egy *konservatorium*, melyben fiatal személyek rendszeres éneklésre s zenére ingyen taníttatnának, hogy — mint az egyik lap irta — „magyar művészeink az *operák* köréből se maradnának hátra, miután ezek elmulasztása Budapesten nagyon érezhető hiány lenne a nemzeti színpadon.“

Ebből látni, hogy megvolt már tervben, minnek (a színi tanodának) kivitele nálunk épen — harmincz esztendőbe került!

A budai színésztársaság, melynek élén igazgatókul Döbrentei Gábor és Fáy András urak állottak, igen kitünő tagokkal birt. — Neveket, minők Bartha, Fánecsy, Megyeri, Szentpéteri, Kántorné, még most is olyanokul emlitenek a színvilágban, melyeknek viselői mindeddig kipótolva nincsenek. — Laborfalvy Rózsa „leányaszszonyt“ egy akkori kritikus igen tehetséges kezdő színésznőnek mondja; Lendvayné (Aniko) Mar-maros-Szigeten játszott, s az ottani színésznők közt az első helyet vivta ki magának.

A fővárosban fejledezni kezdett nemzetiség s azon szilárd lelkű buzgalom, melylyel — mint fölebb említém — Pestmegye a színi ügyet fölkarolta s a közönség pártfogolta, azon kívül pedig *lelküismeretes kezelés s — tiszta kéz* lehetővé tette, hogy a budai színház a *bérletekből* föntartotta magát, s a megye, testületek s egyesek által nyujtott segélyezést nem kellett igénybe venni. A szigoru pontossággal minden negyedév végén kiadott számításokból kiűnt, hogy az októberi és novemberi jövedelem fölöslege teljesen pótolta a farsangi, valamint a hidnak kiakasztása miatt a színház gyéreb látogatásából eredő hiányt is. Kár, hogy az akkori két igazgató közül egyik sem él többé. Meg lehetett volna tőlük kérdezni, hogy tarthatná föl magát a mostani nemzeti színház, ugy mint az akkori Budán, a maga emberségéből, s mikép lehetne a kegyelemfalat-izü subventió-t nélkülözhetővé tenni?

Ugyanezen évben (1833-ban) indította meg Róthkrepf, később Mátray Gábor ur első magyar szépművészeti lapját: a „Regelő Honművész-t.“ Megjelent hetenkint kétszer s meglehetősen számú előfizetője volt. A pártfogást megérdemelte hazafias buzgalmán kívül azon tekintetnél fogva is, hogy a külföldnek hasonnemű s idegen nyelvű folyóiratait, melyek bár csekélyebb becsüek voltak, kétszer annyiba kerültek, szerencsésen pótolta, s a magyar nyelv terjesztésének egyik nem épen jelentéktelen tényezője volt.

Ámbár a szerkesztő elismerésre méltó őszinteséggel kijelenté, hogy rendes munkatársainak most még egyéb tetteges hálával, mint legfőlebb egy ingyen-példánnyal, nem szolgálhat, mégis akadtak s pedig jó hirben álló írók, kik lapjába csupa hazafiságból dolgoztak, s annak a vidéken előfizetőket gyűjtöttek. Ezek közt volt Kovács

Pál, Miskolczy, idősb Zeyk János, s mások. Nagy Ignác egy pár balladával s egy csinos novellával, Garay egy igen jól irt értekezéssel a magyar tánczról, léptek a dolgozótársak sorába; ez utóbbi egyszersmind segédszerkesztője is volt a Regélőnek, s mint ilyen, husz váltó forint rendes havi díjt huzott, magam is megpróbáltam egy pár verssel és adomával beköszönteni Mátray urnál, s ha azok közlését ma már csak régi ismeretségünkkel vélem igazolhatónak, akkoriban bizonyosan nem volt senki, ki jelességükről jobban meglett volna győződve, mint én. Különben az az érdeme volt Mátray ur lapjának, hogy a hidegséget, melylyel honosaink a szépművészetek iránt viseltettek, lassankint eloszlatta, a hölgyekkel a magyar olvasást megkedveltett, s az izlést és nemzeti csinosodást előmozdította. Elhiszem, hogy az első években csak a-ak áldozattal lehetett e lapot kiadni, később — úgy gondolom — mégis kifizette magát: persze, hogy a tiszta haszon ekkor is csak annyi lehetett, melyért a mai időben egy lapszerkesztő alig tartaná érdemesnek csak egy hétig is fáradozni.

1835-ben fiatal nőmmel Budapesten néhány napot töltvén, megnéztünk mindent, mi látnivaló volt. Természetes, hogy boldogságunk első stádiumában mindent szépek találtunk, a mit láttunk és hallánk. Innen magyarázható, hogy mily gyönyörűséget leltünk a „Sevillai borbély“-ban is, melyet Budán adtak, Dérynével mint Rosinával, s Lendvaival, mint Almavivával. Szerdahelyink apja Figarót, Szilágyi Bartolót s Udvarhelyi Basiliót személyesíté; a közönség tapsolt és ujjongott, a kinek nem tetszett, szabadságában állt távozni.

Másnapra Laborfalvi Róza első vendégszínháza volt hirdelve, melyet az ugyanazon nap délután fél öttől majdnem kilencz óráig tartott lófuttatás miatt meg nem látogathattunk. Ném előtt e gallér-multság ismeretlen volt, s én mint kétnapos férj siettem kíváncsiságát kielégíteni. Volt is szemének elég látni valója a páholynép tarka öltözében; a lófuttatás maga kevesebb élvezetet nyújtott, mint reméltük. Lehet, hogy a nagyurakat jól mulattatta, s ez a főczél; a nép köszönje meg, ha társaságukban magát agyonunni szabad.

Annyi bizonyos, hogy a csepregigyöpön Sopron megyében minden pünkösdhétfőn tartatni szokott paraszt löversenyek, melyeknél a győző ujdonuj rubát kapott s a falu házában három napig ingyen megvendégeltetett, már népünnepi jellegükkel fogva is sokkal mulattatóbbak voltak, s az ottani földesuraknak, Jankovichéknak, kiknek pártfogása alatt rendeztetek, nagynépszerűséget szereztek. A nép mindig háladatos szokott lenni a morzsáért, mely a nagyurak asztaláról számára lehull.

A fönemlített pesti löversenyénél a királyi billikomot (minden osztrák és arab lóra) Széchenyi István „Lionel“ ménje, gróf Károlyi György nevelése, nyerte. Futtatás után e billikom tisztele-

tére pompás vacsora adatott a kaszinó termében, mely közben Széchenyi, mint gazda, ékesen üdvözlé a királynak ama kegyességét, melynek a magyarországi állattenyésztő társaság nem csak ezen intézet iránti pártfogását, hanem tagjává lételeit is köszöni. Ezután a billikom, melyen domborult ezüst betűkkel e fölírás (a „Regélő“ különösen kiemelte, hogy magyar volt; akkor még ennek is kellett örülni) volt olvasható: „A magyar lótenyésztés előmozdítására 1835“ birto- kosának rendeletére francia pezsgővel megtöltvén, minden jelenlevő tag tele merité abból saját poharát s ittak egymás egészségeért illő „trombita-tus“ mellett. — Miután a glorifikáltak örömet szereztek, nem volt, ki e mulatságot tőlük irigyelte volna!

Nem lesz tán érdektelen egyuttal megemliteni, hogy ugyanakkor, midőn Pesten időztünk, a megye közgyűlésében minden igaz hazafi öröme kérték ki a kihirdetett: herczeg Grassalkovichnak ama nagylelkű ajánlata, mely szerint a Pesten építendő magyar színház számára a hatvani kapun túl lévő raktárának a kerepesi-utra szolgáló telekrészét oda ajándékozta; valamint ns. Vay Anna, néhai Komáromy György özvegyének hasonló nemes nyilatkozata, melynél fogva ötezer forintnak kamatját évenként fizetni kész leendő oly magyar konservatorium költségére, melyben hangászati iskolán kívül deklamatoriális s más egyéb megkívántató lecckek is fognak tartatni, melyekben magyar színészek képeztetnének. — A mily örömmel fogadta akkor az összes journalistika, hogy hazánk egyik legtehetősb dynastája oly szép áldozattal kíván járulni a pesti nemzeti színház létesítéséhez, nem titkolhatván el más részről azon aggodalmát, hogy a hatvani kapun kívül építendő magyar színház, távolabb esvén a belvárosi tehetősebb s színészetkedvelő lakosoktól, valamint Budától is, inkább akadályozni, mint előmozdítani fogja a magyar színészetnek Pesten megkedveltetését s megalapulását, például hozván föl erre az egykori Hacker-szálában s később a Beleznay-teremben játszó színészek sorsát, kik sajnosan tapasztalták kárát távolságuknak a belváros népesebb részeitől: szint oly halás érzellemmel nyilatkozott Vay asszonyság nemes ajánlatáról, mely ugy hívé, számos követőre fog találni, kik az ily konservatoriumnak szükségét és hasznát elismervén, hazánk művészi műveltségét legsikeresebben előmozdítandják.

Színház és művészet.

♣ Nemzeti színház. Nov. 22-től decz. 6-ig előadattak: „VIII. Henrik király,“ dráma; „Faust,“ opera; „II. Rákóczy Ferencz fogsága,“ dráma; „A jó falusiak,“ vigj.; „Borgia Lucretia,“ opera, Saxlehner Emma k. a. föllépteül; „Tartuffe,“ vigj.; „Ördög Róbert,“ opera; „Gyöngéd rokonok,“ vigj.; „A fekete domino,“ opera, új betanulással először; „Egy királyné,“ dráma, másnap ismételve; „A fekete dominó,“ opera;

„A jó barátok“ vigj.: „Linda,“ opera, Sax le-
ner k. a. föllépteül; „A völgy lilioma,“ szimf.

✦ Joachim és Brahms Pestre érkeztek.
Első kangversenyök e hó 7-dike volt kítüzve.

✦ A kolozsvári szinpadon nagy készü-
leteket tesznek a „Büvös vadász,“ a „Zsidónő“
és „Hunyady“ új szinrehozatalára. Ugyanott
előadásra kítüzvék a „Honvéd család“ új dráma,
„Mirabeau fiatalága“ és „Bajor Otto.“ A pesti
nemzeti szinházról oda több drámai és dalműi ta-
got várnak vendégszereplésre e tél folytán.

✦ Keleti Gusztáv festő és művész a na-
pokban utazott külföldre, hogy a miniszteriumtól
kapott stipendium segélyével a külföldi műinté-
zeteket tanulmányozza.

✦ Bertha Sándor fiatal zeneszerző a je-
len hét elején érkezett haza Párisból, hogy szülői
és barátai társaságában néhány napot Pesten
töltsön.

✦ Petyko Fanni magyar zongoraművésznő
Bécsben hangversenyeket rendez.

✦ Sivor Camill nagy sikerrel hangverse-
nyez Genuában és jövő tavasszal ismét Pestre jó.

✦ Templomi zene. Langer Viktor, ed-
digi sikereitől buzdítottva, ismét egy új Ave Má-
riát szerzett, mely egy „Ave verum“-mal van
kapcsolatban. Ugy halljuk, hogy a Kalocsán meg-
ürült székesegyházi főkarnagyi állomás elnyeré-
sére kilátást nyert. Ha ez úgy van, akkor a kalo-
csai közönség már előre is a legszebb reményekkel
kecsegtetheti magát, mert Langer Viktor külföl-
dön a legjobb iskolában képezte magát, és a nagy
mesterek művét mind sajátjává tette. Tehetsége
ügybuzgalma és lelkiismeretessége ezenkívül min-
denütt biztosítékot nyújtanak.

✦ Milanóban közelebről fejezte be Mar-
chetti zeneszerző a Shakespeare-féle szöveg
után feldolgozott „Romeo és Julia“ című dal-
művét. Marchetti tehát versenytársa Gounodnak,
ki most ismét új dalművet vesz munkába. „Romeo
és Juliá“-t már mintegy hét zeneszerző dolgozta
fel. Bellini gyarló szerzeménye nálunk sem idegen.

✦ Wagner Richard Zürich melletti ma-
gányában új terveket készít egy nagyszerű dalmű
írására.

✦ Kaulbachot, a nagy festőt, közelebről a
szent Mihályrend nagy keresztjével díszítette
fel az ifjú bajor király, azon érdemek elismeré-
seül, melyeket Kaulbach a német festészet körül
szerzett.

✦ „Dalsokor“ című legújabb művem el-
hagyván a sajtót, a csinos kiállítású füzet szét-
küldését már megkezdtem. Miután azonban a
csomagolás és czimezés időt és gondot igényel,
tisztellel kérem előfizetőimet, kik néhány nap-
pal később kapják, ezt csupán a fentebbi körül-
ménynek tulajdonítani, s szives elnézéssel lenni
kegyeskedjenek. Pest, nov. 29. Zimay László.

✦ Felszólítás. Az országos magyar kép-
zõművészeti társulatnak mindazon tagjai, kik tag-
díjaikkal hátralékban vannak, továbbá azon t. ez.
uraságok, kik a múlt 1866-diki évi sorsolásra

szóló, s be nem küldött sorsjegyek árát még be-
nem küldték, ezennel felszólítanak, igyekezze-
nek illető hátralékaikat 1867. december végeig
kiegyenlíteni, különben a választmánynak nov.
15-én hozott határozatánál fogva a nyilvánosság
utján névszerint fognak tartozásaik teljesítésére
felszólíttatni. Pesten, nov. 30. 1867. Telepy
Károly, egyl. titkár.

Hirharang.

* (Király ő Felsége) pár napot főváro-
sunkban töltött s Gödöllőre is kirándult vadá-
szatra. Bizonyos hírként beszélük, hogy az udvar
a tél legnagyobb részét Budán töltendi.

* (Görög konzul Pesten.) A görög kül-
ügyminister, hir szerint, Dumba Tivadart pesti
konzulnak nevezte ki.

* (Ő herczegsége a primás) az eszter-
gami tanítóképezde évi költségeit, 800 frtot, saját
pénztárából biztosítja.

* (Lónyay Johanna k. a.) a brünni nemes
Maria-Schul hölgyalapítvány tisztb. hölgyének
neveztetett ki.

* (Báró Eötvös Józsefné) ő exctiája,
mint Buda-Széchenyi-hegyi lakosnő, az ottani
elemi ifjuság vallásos neveltetését és szellemi
mívelődését szíven hordozván, a lefolyt zárvizs-
gát nem csak személyes megjelenésével megtisz-
telné és az ifjuság buzgalmát kegyes adományok-
kal éleszeni, de e napokban ugyanazon tanoda
valamennyi szegényebb sorsu tanulóját is szüksé-
gelt tankönyvekkel megörvendeztetni kegyeske-
dett, mely könyvek az illető gyermekek közt
kiosztatván, az igazgatóság kedves köteleességé-
nek ismeri ezen szeretetteljes adományért a tan-
látogató ifjuság és az ottani lakók nevében mély
háláját ő excellentiájának ezennel kifejezni. Bu-
dán, 1867-ki nov. 20-án, Pellet József, a buda-
fővárosi főelemi tanodák igazgatója.

* (Damjanich János özvegyéhez) az
árvaleányokról megemlékező és részökre a be-
következő sz.-karácsonyi ünnep előestéjén az
örömfá ünneplésére beküldött kegyes adomány:
Sz. Kornél urtól 15 frt. Bernhard Jakabné és Ró-
zer Miklósné urnóktól 10—10 frt. Szathmáry
Károlyné urnótól alma és dió hálás köszönettel
véve. Felkéretnek mindazok, kik saját örömlüket
az árváknak tett örömben találják fel, a sz. ün-
nepre szánt adományait az egylet elnökéhez
(papnevelde-utca 1-ső szám.) beküldeni szives-
kedjenek.

* (Kramer ur,) pesti házbirtokos, a város-
háznál bejelenté, hogy mint minden évben, úgy
az idén is, decz. és január havában naponkint 25
keresztény és 25 izraelita szegénynek osztogat
tűzifát és kenyert, a 3 korona-utczában levő
házánál.

* (Ganz Ábrahám) az ismert budai gyá-
ros gyárában e napokban készült el a százezredik
vaggonkerék. Ganz ur ez alkalomból munkásai,
gyári személyzete s közelebbi ismerősei számára

a Tüköry-csarnokban ünnepélyt rendezett, melyen mintegy 800 meghívott vendég volt jelen. Az áldomások éltették a gyári ipart, a szorgalmat, kitartást és becsületességet, eme tulajdonokat, melyek a Ganz-gyárnak is oly méltó hirt biztosítottak.

* (Bánffi Czeecil bárónőt,) b. Bánffi Albert bájos leányát, nov. 23-dikán vezette oltárhoz Kolozsvárott Zeyk József ur.

* (A kertészeti bazárból.) A magyar kertészeti társulat bazárja ez idő szerint igen válogatott gyümölcsfajokat tartalmaz. A gróf Zichy-féle vedródi uradalomból oda küldött gyümölcsök díszes választékban még mindig nevezetes részét képezik a kiállításnak, mely azonkívül különösen alma-válfajokban igen érdekes látványt nyújt. Eleven növényzet ékiti télen át a bazárt, és a kinek kedve tartja, különemü borfajokból is megrendeléseket tehet ott.

* (A világtalan Táncsics Mihály) a sokorsári fiataliságot magyar nyelvre oktatja. Evégből a városháza egyik szobáját adták rendelkezésére, s egy csonka honvédet, a ki vezeti.

* (A pesti jótékony nőegylet) a f. évi nov. 20-án tartott választmányi ülésében a nov. 24-től decz. 21-ig terjedő 4 hétre szegényei között leendő felosztásra összesen 486 frt. 30 kr. o. é. utalványozott, és pedig hetenkinti részesülésben álló szegényeknek 325 frt. 30 krt, egyszer mindenkorra segélyezettnek pedig 161 ftot. Ez alkalommal a választmányi nők 33 uj vizsgálatról tettek jelentést. Az egylet kötő-intézetében 18 szegény talál állandó foglalkozást és keresetet; a kötő-intézet raktára Liedemann F. B. ur boltjában (váczi-utca és városháztér sarkán) van.

* (Szentiványi Bogomér,) ki nemrég halálzott meg Nógrádban, 8000 kötetből álló könyvtárát a pesti ág. hitv. gymnasiumnak hagyta, ezer forint készpénzzel együtt, melynek kamataiból a könyvtárnokot fizessék.

* (A színház szomszédságából.) A nemzeti színház szomszédsága a mult és jelen képét tárja elénk. Jobbról a közelebbi tavasz óta csinos épület emelkedett és egészen az új izlést képviseli; baloldalon a dísztelen vendéglő foglal helyet, mellette az országuton a Koronpay-kocsiszin. E kocsiszin a csürstül monumentális emléke, és minden idegennek szemébe ötlük; ily fontos közlekedési helyen nem emeli a város díszét.

* (Dr. Meisl pesti főrabbit) szombaton a régi imaházban tartott szónoklat után szélhűdés érte, s néhány óra múlva meghalt. Meisl főrabbi 50 éves volt, s mint rabbi és hitszónok Pesten 1859 óta működött. A halál hivatásának gyakorlata közben érte utól, alig hogy beszédét a „béke“ szóval befejezte, örökre elnémultak ajkai. Béke poraival!

* (Növény-selyem.) Egy saint-galloisi ember, bizonyos Messner Henrik, Új-Jerselyben azon felfedezést tette, hogy az ugynevezett zosterá maritima növényből selymet lehet készíteni. Ez okból már pátentst is vett, s mindenfelől tesznek neki

ajánlatokat az eljárási titok megszerezhetése végett. New-York városa többi közt 85,000 frankon akarta megvenni szabadalmát. Valószínű, hogy Messner nem fog sietni ezen ár mellett sem tudni találmányán, mely neki legalább huszszor annyi hasznot fog hajtani.

* (Szomorú történet.) Bécsben a mult héten a dalszínház szinpadjának deszkáin történt lábtörés következtében meghalt Alth Ernesztina nevű fiatal tánczosnő, halála annak nagynénjére oly rendkívüli behatással volt, hogy 36 óra múlva szívbjá következtében az is kiadá lelkét. Sajátságos, hogy ő a véstetjes estén minden áron ellemezte fiatal rokona felléptét, de czélt nem ért vele. Egy közös sirba temették őket.

* (Az első magyar gőzhajótársaság,) mely a tavasz végén két hajóval lépett a Dunára, a közelebbi napokban 2 remorqueurt és 5 uszályhajót vásárolván Linzből, mai napon 11 hajóval bir; tegnapelőtt pedig újra két személyszállító és három nagy vontató gőzöst rendelt meg a fiemei gyárnál, mihez 36 uszályhajó fogván járulni, a jövő évben ezen sokak által fitymált, többek által agyonnyomni akart társulat 5 személyszállító, 5 tehervontató és 1 csavar-, tehát 11 gőzössel és 41 uszálylyal, összesen 52 hajóval fog beállani a forgalomba.

* (Az árvák ügye.) A magyar gazdasszonyok egylete feladatává tevé a szerencsétlen árvákat a biztos örvényből kimenteni, s fáradságot nem kimélve, törekszik pénzerejét emelni, hogy minél több árvát osztály, vallás és nemzetiség különbsége nélkül felkarolhasson, s munkához szoktatva, a társadalom javára hasznos élethez előkészíthessen; e czélra saját növelődét alapított, melyben 20 árvaleányka találja felmenhelyét, azonban tömérdek azon árváknak száma, kik elhagyatva segedelemért könyörögnek, mi új ösztönt nyújt több gyermek felvétele lehetőségének eszközzésére; e szempontból kiindulva, a bekövetkező sz. karácsony-ünnep első napján, decz. 25-én az esti órákban a városi vigadó nagy termében zenegyűlést rendez, melyet minden egyes látogató azon biztos hitben élvezhet, hogy részvétével hozzájárul árvakönyveket szarítani, megemlékezve e napon, hogy Üdvözítőnk is azért született, hogy boldogítsa.

Sztupa György.

* (Vörös Eszter,) a szép tehetségű író, ki több lapba hasznos háztartási és gazdasszonyi czikkeket irt, valamint több önálló munkát is adott ki, a „Gyermekbarát“ czimű ifjusági lap munkatársa, kinek főtörekvése volt a gyermekeket nemcsak mulattató, de tanulságos elbeszélésekkel, szindarabokkal stb. megörvendeztetni, agg napjaira gyengélkedő szemei miatt s mellgörcsökben szenvedve, képtelen minden munkára, s nem lévén semmiféle közeli rokona, kénytelen a közönséget, mely előtt neve ismerős, segélyezésre felkérni. A szives adományozást szerkesztőségünk is elfogadja s nyugta mellett átadandja az illetőnek.

Vidéki posta.

△ (Dósa Elek holttetemeinek) Kolosvárra érkezett nov. 26-káról így jelenti a „Kol. Közl.“: Szomorúan nagyszerű jelenetnek vala tanuja városunk tegnap este 7 és 8 óra körül. Dósa Elek holtteste érkezett meg harangjaink zugása közt. A nagy halottat a város végén a communitás, az akademia s iskolák tanári kara, hivatalos testületek, s kardos és fáklyákat lobogtató fiatalság fogadták az élénk részvét mély fájalmával, s kísérték tovább ez éji nyughelyére, a Biasini-szállodába. A menet élén busan lengett az elhunyt jeles nevét, s halála napját hirdető fekete zászló. A holttesttel a kíséretében levő képviselők, Ottlich és Szolga M. másnap folytatják utjokat Maros-Vásárhely felé.

△ (Dósa Elek temetése Maros-Vásárhelyen) nov. 27-dikén ment végbe. A koporsót a városi tanács és communitás, minden hivatal, ügyvédi, tanári és papi kar, a czéhek gyászlobogókkal, a joghallgatók — volt tanítványai — a városon lakó s a környékből besereglett egykori tanítványai nagy koszorúja, mindkét tanoda ifjusága, és végül a város minden mozogható lakója körülfogták, s minden harang zugása közt a várbeli templomhoz kísérték, hol a koporsó a templom várfelöli folyosóján maradván, a nép a templomba özönlött. Itt helyi ref. esperes t. Péterffy Károly ur rövid könyörgést tartott, mire Szász Béla tanár ur halotti beszéde következett. Innen a test a Kazinczy-utczán végig a főiskola előtt a fazekas-utczán vitetett a ref. temetőbe, hol királyi táblai ülnök Szentgyörgyi Imre beszélt a sir felett, mint jó barátja. A fáklyák száma, melyeket a városi képviselőség és tanuló ifjuság tagjai vittek, valamint a néptömeg megszámlálhatatlan volt.

△ (Tápió-Bicskéről) Kuthen (r. kath. lelkész) a következő — eddig nem ismert — adatokat közli a P. Naplóban: „Kossuth Lajos az anyakönyv szerint 1805-dik évi ápril 21-kén Pestmegyében, Tápió-Bicskén látta meg először a napfényt; édes szülői Kossuth István és Perlaky Zsuzsánna voltak, keresztatyja és anyja pedig Sebes József és Kovács Zsuzsánna. Élő tanuk részletesen beszélnek a család történetét, s tudják, hogy a mostani „Zöld fa“ vendéglő, mely akkor a Beleznay család birtokához tartozott, volt az ugyanazon birtokot hasznobérlő Kossuth István lakhelye és híres fiának, Lajosnak szülőháza. A kérdés megérdemli az eszmecserét, melyre szívesen vállalkozom.“

△ (A félegyháziak) nov. hó 20-dikán nagy ünnepélyességgel fogadták két évi várakozás után igazolt képviselőjüket, Hrabovszky Zsigmondot. Tiszteletére lakomát is rendeztek.

△ (Nagy-Károlyból) a felől értesülünk, hogy nov. hó 14-én tartotta meg a kaszinó termében az első alakuló közgyűlést az ottani takarékpénztár, b. Vécsey József elnökle alatt. A második közgyűlés a városházánál m. hó 24-én volt,

és a két gyűlésben a n.-károlyi takarékpénztár 100 ftos részvényekre tökéletesen megalakult.

△ (Miskolczon) nov. hó 21-dikén volt a női fillér-egylet táncvigalma a „Korona“ vendéglőben, melyen nem nagy, de igen díszes közönség volt jelen. Ott volt a többi között b. Vay Lajos is két leányával s menyével, Vayné — Teleki grófnővel. Furcsa azonban, hogy némely körökben a bálból, melynek jövedelme pedig kiválólag általános czélt, a népnevelés előmozdítását illeti, pártkérdést akartak csinálni s többen visszavonultak.

△ (M.-Szigeten) a gyakori esőzés, megolvadt hótömegek a hegyekből olyan rendkívüli árvizet rögtönöztek, minőre 1820 óta nem emlékeznek. A milliókra menő káron kívül a csapásnak emberélet is esett áldozatául; m. hó 19-én estve a huszti országos vásárból hazafelé igyekvő técsői polgárok közül, a szeklenczei kőhid és fogadók közt szakított országuton négyen fogatukkal együtt merültek el, köztük volt Técső egyik legértelmesebb polgára, volt polgármestere László Bálint is. Egy nő közülök hosszabb ideig tartá fen magát a távirda sodrony egyik fáján. Egyik lovas próbát tett ezen nő megmentésére, de az országuton mosott mélységben víz alá merült s csak a lova farkába kapaszkodva menekülhetett meg. A szerencsétlenség mindig nagyobb mérvet ölt; s remény sincs, hogy a nyomasztó állapotnak hamar vége szakadjon.

△ (A pécsvárosi börtönből) az összes ott elzárt rabok meg akartak szökni. Hetek óta metszék már a lábaikon levő vasat egy közönséges bicskával, s e manipulációban már annyira jutottak, hogy a szegek úgy be voltak fűrészelve, miként csak egy kis feszítés kellett, hogy a vasak tüstént lepattanjanak. Egy napon délután 5 óra tájban kieresztették a rabokat a szabad levegőre a városház udvarába; a felügyelő hajdunak dolga lévén az emeletben, egy pillanatra fölment, de az udvarajtót addig bezárta. A fegyverek közül mintegy nyolczan ez időt fölhasználva, a már átfűrészelt vasakat letörték, s az uvarban levő létrát a szomszéd házhoz támasztván a háztetőn keresztül néhányan ki is ugrottak. Azonban még mielőtt mind elillanhattak volna, észrevették, s a többit megmarasztották; a megmenekülteket pedig a város utczáin azonnal üldözőbe vették és mind elfogták.

△ (Gyilkosság és rablás.) Uj-Német helységről, Közép-Szolnokmegyéből írják a következő borzasztó gyilkosságot. Szász Samu nevű birtokos anyja halálával tetemes vagyont öröklött, egyebek közt arany- és ezüstpénzt is, a mit elég gondatlan volt mutogatni barátainak. Egy éjjel rablók törtek lakására. Először is meggyilkolták az istállóban fekvő kocsist. Szász Samu észrevette a zajt, és azt, hogy az udvaron járnak. Felkölté tehát a vele egy szobában alvó öreg gazdaasszonyt. De akkor már az ajtón dörömböltek. „Meneküljünk — mondá — mert engem meg akarnak ölni barátaim.“ Alig mondta ki e szavakat, s már az ajtót beszakíták s négyen a szobába

rohantak. A gazdaasszonyt egy fejére intézett csapással a földre teríték, ki egy percig elszédült, de aztán magához jöven s gazdájának e szavait hallván: „ne ölj meg Károly barátom, mindennemű odaadom,“ meg nem merészelt mozdulni, s lélekzetét is visszafojtva a földön maradt elterülve. Ezalatt Szász Samut kegyetlenül meggyilkolták, s a halottnak hitt asszony mellé fektetve mind a kettőt ágyneművel fedték be, legfölül pedig a beszakított ajtót is rájuk tevén, ugráltak feletük. A gyilkosok azután a rabláshoz fogtak. Elvittek minden pénzt, minden értékes tárgyat, feherneműt stb. Künn még három rabló állt őrt s egy szekér várt a rablott tárgyakra. A sz. keret megrakva, elhajtottak, a nélkül, hogy valaki észrevetne volna a gonoszokat, vagy csak sejtette volna a borzasztó esetet. A gazdaasszony később föleszmélt; de a tettesekre még nem találtak rá.

A nagyvilágból.

‡ (Miksa császár hagyatékáról.) Miksa császár hagyatékának elrendezése iránt most folynak a tárgyalások Bécsben. Rendesen Károly Lajos főherceg szállásán tartják azokat, és Radonetz ur, a miramarei kastély felügyelője is résztvesz bennök. Vajha Radonetz urnak a Mexikóból hazatért magyar alattvalók is eszébe jutnának. Ő jól tudja, hogy azok még most sincsenek kielégítve, s hogy a Mexikóból küldött becses szállítmányok még most is valahol Triesztben vagy Lacroma szigetén vesztgelnek.

‡ (Tüztűz.) A prágai ódon Hradschin nagyobb része tüztűz következtében a lángok martaléka lett. A tűz a vár belsejében ütött ki.

‡ (A Vezuv kitörése.) Nápolyból írják, hogy a Vezuvon a múlt évben kifejlődött tölesér mellett két új hasadék támadt, melyek egyikéből a múlt héten nagy mennyiségben ömlött a láva. A főtölesér is megrepedt, mondják a melléktölesérek működése következtében.

‡ (A palästinai szent helyek) kutatására alakult angol társulat, melynek élén a yorki érsek áll, minden pénzből kifogyott. Az eddigi kutatásokból annyi kiderült, hogy a nagy templomköfal déli része még 1000 lábnyi hosszúság, s mintegy 150 lábnyi magassággal bír, melyek azonban nagyobbára rom és kőomladékoktól fedvék.

‡ (A béke temploma.) Glavany Faustin a suezai török követség titkára, a suezai csatorna torkolatánál egy nagy építészeti emlék létesítését hozta tervbe. Az pyramisalakban az egyiptusi építészetet képviselné, és a béke templomának fogják nevezni. Négy homlokzata Egyiptom történetének különösen a francziákra is vonatkozó nevezetesebb mozzanatait tartalmazandja, hierogliphák- és ékalaku betűkkel, továbbá zsidó, ó görög, arabs, latin, török és franczia nyelven. Hat nagyszerű czimere a tengeri hatalmak, vagy azok uralkodóinak neveit foglalandja magában. Ez óriási építmény tetején a béke-szobra álland, jobb-jában fáklját, baljában olajágot tartva. Az előleges

költségvetés szerint legalább 20 millió forintba fog kerülni.

‡ (Liverpoolban) jelenleg kiállításra sajtót készítenek 15,000 tehén tejéből. Nyom a sajt 3 $\frac{1}{2}$ tonnát; egy tonna 2030 font; tehát a sajt több mint hét mázsát nyom.

‡ (A tenger réme.) Londont és környékét nagyon megviselte a m. havi vihar, mely ott oly erősen dúlt, hogy az elveszett hajókkal több emberélet is megsemmisült. Az őszi viharok eddig mintegy 2300 hajótörést eredményeztek.

‡ (Tengeri viharok.) Az éjnappegyenlőségi viharok minden világrészben borzasztó pusztításokat vittek véghez. E tekintetben különösen az Antillák nevű szigetsoportról érkeztek megrendítő tudósítások. St. Thomas virágzó sziget néhány nap alatt a legborzasztóbb pusztulás színhe-lyévé lön. A város romokban hever, s a kikötőben állomásozott gőzösök és vitorláshajók legnagyobb része a legénységgel együtt hullámok martaléka lett. A lakosok iszonyú nyomornak vannak kitéve. Tortola szigetén a város házainak kétharmadrésze, templom, kórház, iskola, kápolnák, fogház, szegények háza, s a kikötő raktárai szétromboltattak, a kormányzói épület fedele pedig leszakított. A vetemények és egyéb ültetvények majdnem teljesen megsemmisültek, a lakosságot éhség fenyegeti annál is inkább, minthogy a szigeten lévő egyetlen liszt raktár is elpusztult. A halálesetek száma Tortola szigetén nem haladta tul a százat; a kormányzó jelentésében a fővárosban 22 áldozatról beszél. A Fekete-tengeren szintén erős viharok dühöngtek. Az eddig érkezett tudósítások szerint husz vitorlás hajó részint megsérült, részint hajótörést szenvedett; ez utóbbik közt van egy amerikai hajó is, mely teljesen elmerült, s legénysége közül egy ember sem menekült meg.

‡ (A párisi világkiállításról.) mint az ottani „Figaro“ írja, még nincs befejezve a zárszám; ekkoráig azonban mintegy 3 millió tiszta nyereség mutatkozik, mely részben az államot, részben Páris városát, részint a vállalkozókat illeti; s minthogy ez utóbbiak bevétele amugy is 12 milliónál több volt, — az osztalék 8%-kon felül lesz. — E szerint a vaspályatársulatok, melyek 300,000 frankot irtak alá, 25,000 frankot kapnak, és minden egyes tag, ki 25,000 frankért állott jót, 2000 frank osztalékban részesül. Rouher a kamrában olyformán nyilatkozott, hogy a netaláni fölösleg az érdekeltek egyike által sem fog elfogadtatni, hanem az egész valamely hazai célra fog fordítani.

‡ (Chorinszky grófné megmérgezése.) Münchenben nov. 23-kán Chorinsky-Ledske Mathild grófné, gr. Chorinsky ausztriai cs. kir. mérnök-kari főhadnagy, az alsó-ausztriai helytartó fiának neje, lakásán halva találtatott, s pedig oly körülmények között, melyek a legszörnyebb bűntényre mutattak. A grófné meg volt mérgezve. A férjétől elválva élő nő nov. 21-én este egy Bécsből érkezett főrangú hölgyet és ennek kísé-
th
jel
az
ót
vé
Ez
tá
su
ku
ró
m
to
gy
id
sz
a
ó
m
sa
la
a
d
ra
je
p
s
le
M
z
t
u
s
g
P
j
h
s
r
c
l
l
t
r

theára hívta meg. Ezek a grófné lakásán meg is jelentek. rövid ott időzés után eltávoztak, s aztán azonnal elutaztak Münchenből. A grófné ez idő óta nem jött ki lakásából, beletelt két nap, míg végre ez feltűnt a lakóknak s felnyitották a lakást. Ez megtörténvén, a grófnét a földön halva találták. A gyanu természetesen ezen két személyre sulyosodott, kik legutóbb voltak a grófnénél, s kutatni kezdték ezek kilétét. A hir egy Vay bárónét emlegetett, de ez teljesen alaptalan volt. A müncheni s bécsi rendőrség egymás közti táviratozása s az egybevágó körülmények folytán a gyanú Ebergényi Julia bárónőre esett, ki ép ez idő alatt Münchenben volt, s onnan hirtelen visszautazott Bécsbe. A gyanut növelte az is, hogy a nő a meggyilkolt grófné férjével hosszabb idő óta benső viszonyban élt. Kedden este 8 órakor megjelent a rendőrbiztos Ebergényi J. bécsi lakásán s tudatá, hogy fontos ügyben kell vele szólni. A komorna bevezeté a báróné szobájába, hol az a pamlagon ülve olvasott. A rendőrbiztos tudatá vele kilétét s kijelenti, hogy elfogatási parancsa van. Erre a báróné felsikoltott, hogy teljesen ártatlan, egészen elhalványodott, s néhány percz múlva követé a biztost, ki a rendőrséghez szállítá hol azonnal megkezdték a vallatást. Részletes-b hírek még hiányoznak. E közben jelentik Münchenből, hogy a grófné ott nagy részvét közzött temettetett el. Férje nem volt jelen a temetésen. Ő atyjával Bécsből azonnal Münchenbe utazott, a mint a szörnyű eset híret meghallották, s ott a törvényszék rendeletére nov. 26-án elfogatott. — Alljon itt még néhány életrajzi adat. Ebergényi Julia báróné 1842-ben született atyja jószágain, Szécsényben. 1864-ben a brünni nemes hölgyalapítvány tagjának neveztetett ki. Ő igen szép, magas műveltségű nő, a bécsi kiválóbb körökben jól ismerték s most általános az elszörnyedés a szörnyű tett felett, melynek gyanuja terheli. Azt mondják, hogy az birhatta reá, miután csak ez uton remélheté, hogy gr. Chorinsky neje lesz. Mások örökségi kérdéssel hozzák kapcsolatba, de e pillanatban mindez természetesen csak találgatás. Gr. Chorinsky helytartó Münchenből ismét visszaérkezett Bécsbe. A fogva levő férj, gr. Chorinsky, ki a legutóbbi időkben a hadügy-miniszteriumhoz volt beosztva, elhunyt nejével, ki müncheni születésű nő, 1860-ban ismerkedett meg Rómában, hol az énekesnő volt. A gróf akkor mint tiszt a pápai hadseregben szolgált. Nőül vette s visszatért vele Ausztriába. Egy év óta azonban elválva éltek. Ebergényi Juháról azt írják a bécsi lapok, hogy fogságában teljesen nyugodt s mindegyre leveleket ír. Az előleges nyomozásokat a müncheni és bécsi törvényszékek intézik, de hogy hol fogják a pert tárgyalni, még nincs elhatározva.

‡ (Chorinsky grófné megmérgezéséről) a következő újabb hírek érkeztek. Az „Allg. Ztg.“ jelenti, hogy azt, miszerint a grófné kéksavval mérgeztetett meg, a Buchner tanár által eszközölt vegyészeti vizsgálat teljesen kideríté. E

vegyészeknek sikerült a mérget nemcsak a gyomorban nagy mennyiségben, hanem még ötöd napra a vérben is előmutatni. Az elfogott Ebergényi Julia multjából a bécsi lapok tömérdek állítólagos dolgot közölnek, s úgy látszik, hogy a hirtelenség mesterségét ez esetben nem sok scrupullussal üzik. A legapróbb részletekben beszélnek el az Ebergényi Julia és a fiatal gr. Chorinsky között létezett viszonyt, el azt, hogy a nő családjától egészen elválva élt, s csak olykor látogatá meg egyik testvére, hogy a gróftól véghetetlenül szereté, tőle pénzségélyt soha sem fogadott el stb. Másrészt az elhunyt grófnéről következő adatokat találjuk: Családi neve: Ledzke, igénytelen polgári családból származott, s már korán a színpadra lépett. Ott nem annyira nagy tehetségei, mint feddhetlen jelleme által tűnt ki. A gróf, mint említettük, Rómában ismerkedett meg vele, s ott az igénytelen polgári leány oly hatással volt reá, hogy szüleinek ellenére is, nőül vette. A mint azonban nejével gr. Chorinskyék házában megjelent, neje a szülők tetszését is rövid idő alatt annyira megnyerte, hogy azok örvendtek fiok választása felett. De e boldogság nem sokáig tartott. A mint a fiatal gróf a rendkívül szép Ebergényi kisasszonyt — kit közbevetőleg mondván, hibásan neveznek bárónőnek — megismerte, neje iránt egészen meghidegült. A nő most maga indítványozta, hogy váljanak el, s Münchenbe ment, hol az öreg gróf Chorinsky tisztességes évpénzt rendelt számára, melyből szerény polgári körben élt. Annyi bizonyos, hogy méreg vetett véget életének, de bebizonyít a semmi sincs, s az önmérgezés lehetősége sincs kizárva.

‡ (Offenbachnak) melege lehet. Legujabb operetteje „Robinson Crosoe“ nem nagyon nyerte meg a párisiak tetszését, s a lapok kiméletlenül megrohanják értte. Offenbach hidegvérrel nem hallgatta és ürhette a megtámadásokat, s hasábkra terjedő nyilatkozattal válaszolt, melyben többi közt azt is mondá: „Az irigység, mely annyi sok művem sikerén'hezott meg ellenségekben, most annál szilajabban tör ellenem. Láthatja mindenki, hogy nem közönséges elfogultság és irigység támadott meg, s ez vigasztalásomra szolgál, mert megtámadóimmal nem kell egyebet tennem, mint megvetni őket.“ Erre aztán Offenbach még több megtámadásnak van kitéve.

‡ (Szentpétervárról) írják a következő esetet. Gr. Tarloff ezredest néhány hét előtt szélhűlés érte, s meghalt. Tarloff egyike volt az elhunyt Miklós czár legkedvencezbb embereinek, s keresztatyja is volt az ezredes egyetlen fiának. Tarloff rögtön halván meg, nem tett végintézkedéseket. Törvényes örököse fia volna, de 6 év óta senki sem tudta, hova lett a fiatal Tarloff gróf, ki akkor külföldre indulván, soha sem tért többé vissza, s atyja már le is mondott a reményről, hogy fia életben van. Sándor czár megemlékeztvén Tarloff hű szolgálatairól, mindent elkövetett, csak hogy a fiatal Tarloff nyomába jöjenek. És ez sikerült is. A moszkvai helytartóság azt a jelen-

tést tette, hogy 1861-ben egy 25 éves fiatal embert, ki magát Tarloff grófnak hívta, de a ki gyanus egyéniségnek tetszett és nem is hitték el neki, hogy Tarloff gróf volna, 15 évi fogságra Sziberiába küldtek. Természetesen azonnal rendelet érkezett Moszkvába, hogy a fiatal Tarloff gróf bűnéről jelentést tegyenek, de erről senki nem volt képes fölvilágosítást adni, s a törvényszék, mely ítélte fölötte, hiába szedte össze minden emlékező tehetségét és protokollumát, nem tud egyebet mondani, mint hogy Tarloff gróf Tobolszkban van. Ilyen könnyen küldik Oroszországban az embert sanyaru fogságra.

Utcák elnevezése.

A Pestváros utcáinak újabb elnevezése iránt kiküldött bizottság minap tartott tanácskozásában a bel- és Lipótváros utcáinak újabb elnevezése ment keresztül, a következő megállapodással:

A Belvárosban: Aranykéz (Arany) utca; Aldunator marad, a görög templomtól lefelé a sóházig; a görög templomtól felfelé a Lloyd-épületig Honvéd-utca; Bástya-utca marad; Borz-utca helyett (Lehel); Barátok tere marad; Czukor-utca helyett (Csokonay); Deák Ferenc-utca és tér marad; Duna utca helyett (Kölcsény); Egyetem-utca és tér marad; Gránátos-utca helyett (Dobó) utca; Galamb (Faludy) utca; Haltér marad; Hatvani (Szabad sajtó) utca; Fehérhajú-utca marad; Himző (Keland) utca; Iskola (Nyomda) utca; Kalap (Petőfi) utca; Károlytér és utca marad; Kecskeméti (Szilágyi Mihály) utca; Kishid (Berzsenyi), Kristóftér és Korona-utca marad; Képiró (Keve) utca; Kéményseprő (Kund), Kigyó (Bem), Kötő (Lorántfi), Lipót (Kiss Ernő), Lakatos (Szacsavay), Lövész marad; Mészáros (Mészáros Lázár), Molnár (Czobor), Magyar-utca, Országut marad; Plebánia (Templom) utca, Plebánia tér (Eskütér), Papnövelde-utca marad; Régi posta (Wes-selényi) utca; Rostély (Széchy Mária) utca; Reáltanoda marad; Rózsater (Rákóczy-tér), Szarka (Bottyán) utca; Sütó (Boeskey), Szénater (Kalvintér), Só-utca (Bethlen Gábor) utca; Szép (Szép Ilon) utca; Sebestyén (Szent László) tér s utca; Szerb-utca marad; Szervitater, Sarkantyu-utca marad; Tél (Döbrentey) utca; Újvilág (Nagy Lajos) utca; Uri (Hunyady János) utca; Városház (Szabadság) tér; Városház utca marad; Váczi (Vörösmarty) utca; Vármegyeház-utca marad; Zöldfa (Tököly) utca; Zsibáros (Perényi) utca; Sörház (Dayka) utca.

A Lipótvárosban: Ferencz József-tér; Akademia-utca a Béla utcától egész Attila-utcaig; azontul Feldunator; Árpád, Attila, Bá-

thory, Béla-utczák maradnak; Bálvány (Kinizsy), Bécsi, Csillag, Dorottya-utczák maradnak; Erzsébet-tér, Fürdő-utca marad; Főut (Batthyányi-utca). Fatér (a Vértanuk tere), Géza-utca marad; Gyapju (Kálmán) utca; Harminczad-utca marad; Hold (Kisfaludy)-utca; Hajnal (Tinódy) utca; Józseftér, Három korona-utca marad; Marokkai (Garay) utca; Miatyánk (Kapisztrán) utca; Mérleg (Czuczor) utca; Nádor-utca marad; Perez (Kurucz) utca; Sétatér, Széchenyi-utca, Színház-utca és tér marad; Nap (Dugonics) utca; Két-sas (Berzsenyi) utca; Templom-tér (Bakacstér); Tükör (Ányos) utca; Vadász-utca marad; Valero (Verbőczy) utca; Váczi-ut marad; Wurm (Kont) utca; Zrinyi-utca marad; Tükör-véggát (Hollós-utca).

T a l á n y.

A lapunk 22-ik számában közölt rejtvény értelme: **„Többet észszel mint erővel.”** — Helyesen megfejtették: Varga Tini, Hantosy Fésüs Jusztn, Egey Büttner Mari, Galvácsy Jusztna.

Szerkesztői üzenetek.

— *L. Cs. J.* urhölgynek: Köszönettel vettük s közreműködését ezutánra és kérjük.
— *„Egy barátom halálára.”* Mélyen érző szívről, de — fájdalom — gyenge technikáról tanuskodik.

Megbizások tára.

— *B. L.* urnőnek *Verebély*: A főkötőt utnak indítottuk: az utóbbi levelet megkaptuk. Szives üdvözlét!
— *K. G.* urnak *Győr*: A kélölöket póstára tettük.

A „Divatvilág” t. előfizetőihez

Az évi műlap pár nap alatt már elkészül, s a t. előfizetőknek azonnal szét fog küldetni.

A kiadó-hivatal.

TARTALOM. Nők köre: Általános divattudósítás. *Iristól.* — A szabásminták leírása. — A szunnyadó élet. *Sallér Miklóstól.* — A gácsi posztógyár a párisi világkiállításán. — Konyhaszat. — Csak egy napsugár. *Rusz Károlytól.* — A kerti magvak gondozása. *Liebbald Csukly Jusztnától.* — Különféle szappanok készítése. — **Olvasóasztal:** Rege a régi korból. (Költ.) *Kuliffay Edétől.* — Egy tragoedia a harcztéren. (Elbeszélés.) *Noétől.* — *Manzini Marietta.* — A régi jó Budapestről. *Frankenburg* emlékirataiból. — Színház és művészet. — *Hirharang.* — Vidéki posta. — A nagyvilágból. — Utcák elnevezése. — Talány. — Szerkesztői üzenetek. — Megbizások tára.

Melléklet: Szabásminták.

Főmunkatárs:
KULIFFAY EDE.

Kiadó-tulajdonos:
HECKENAST GUSZTÁV.

Felelős szerkesztő:
K. BENICZKY IRMA.

Nyomatott Heckenast Gusztáv nyomdájában Pesten, 1867. (Egyetem-utca 4-ik sz. alatt.)